

C167 – WON9

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

6 maart 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WONEN, STEDELIJK BELEID, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de mogelijke opportuniteiten van de regionalisering van de huurwet op vlak van sociale huurmaatregelen	1
Met redenen omklede motie	6
Interpellatie van de heer Carl Decaluwe tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de samenwerking tussen en fusies van sociale huisvestingsmaatschappijen	6
Interpellatie van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de krijtlijnen van het aangekondigde nieuwe minderhedendecreet	12
Met redenen omklede motie	17
Interpellatie van de heer Filip Dewinter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over een initiatief van de Marokkaanse overheid om de banden met de Marokkanen in het buitenland nauwer aan te halen en de gevolgen hiervan voor het Vlaamse inburgeringsbeleid	17
Met redenen omklede motie	21
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het Minderhedenrapport van januari 2008	21
Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over flexibele inburgeringstrajecten	24
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het succes van de renovatiepremie en de verhouding met de verbeterings- en aanpassingspremie	25

Voorzitter: de heer Jan Penris

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de mogelijke opportuniteiten van de regionalisering van de huurwet op vlak van sociale huurmaatregelen

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het voorstel om de bevoegdheid voor de regelgeving over huren over te hevelen naar de gewesten moet nog in de Senaat besproken worden, maar ik ga ervan uit dat het zal gebeuren, tenzij er grote ongelukken gebeuren, maar dat is weinig waarschijnlijk.

Het betreft een zeer coherente overdracht. Wij zijn er altijd voorstander van geweest. Alle aspecten van wonen zijn regionale bevoegdheden, behalve het belangrijke sluitstuk, de huurwetgeving, dat nog altijd federaal is. Om een coherent woonbeleid mogelijk te maken moet dit worden overgedragen naar de gewesten. Wij hebben dat dan ook ten volle gesteund. Maar het is ook al gezegd in de plenaire vergadering: als zaken worden overgedragen, moeten de gewesten toch min of meer weten wat zij gaan doen met die bijkomende bevoegdheden. Het is niet slecht dat het parlement en de Vlaamse Regering enkele krijtlijnen definiëren.

Onlangs verscheen nogmaals naar aanleiding van enkele studies en uitspraken in de pers dat er aan de onderkant van de huurmarkt grote problemen zijn die moeten worden aangepakt. Enerzijds is er de studie van het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling (RUG) dat in opdracht van de stad Gent de situatie van huurders onderzocht heeft. De conclusie was dat de situatie precair is. Ik denk niet dat het enkel over Gent gaat; we komen dezelfde situatie tegen in Antwerpen en andere steden. Uit de studie blijkt dat de 20 percent armste huurders gemiddeld 306 euro per maand huur betalen, wat overeenstemt met 37 percent van hun inkomen. Bij de meer gegoede huurders bedraagt het aandeel van hun huur gemiddeld 17 percent van hun inkomen. Zij zitten in een hoge huurklasse, maar ze hebben ook de hoge inkomens. De discrepantie tussen 37 en 17 percent is enorm. De onderkant van de huurmarkt kent daarenboven grote problemen op het vlak van leefbaarheid. De kwaliteit van de woningen is slecht, en de prijs is niet in overeenstemming met de kwaliteit. Mensen met een laag inkomen die moeten huren, hebben het heel moeilijk.

Anderzijds is er de opmerkelijke vaststelling van het ACW. Er blijkt een belangrijke armoedeval te zijn bij

mensen die leven van een vervangingsinkomen doordat er geen extra huurondersteuning is. Mensen met een leefloon komen bij het OCMW terecht. Zij kunnen steun krijgen van het OCMW voor het betalen van hun huur. Zij krijgen een huurtoelage. Als je een vervangingsinkomen hebt, doordat je bijvoorbeeld werkloos bent, ben je niet noodzakelijk OCMW-cliënt. Deze categorie heeft het ook moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Toch kunnen zij niet genieten van een huurtoelage. In die zin is het een gewrongen situatie. Ik wil niet zeggen dat mensen met een leefloon het beter hebben, maar er bestaat wel een mogelijkheid om de huurproblemen op te vangen.

Ik weet dat er een Vlaams systeem bestaat voor huurtoelagen, maar dat noem ik veeleer een verhuispremie. Die gaat naar mensen die van een slechte naar een iets betere woning gaan, met uitzondering van degenen die via een sociaalverhuurkantoor kunnen huren. U zult het met mij eens zijn dat dit iets totaal anders is dan de gestructureerde huursubsidies die bestaan in Nederland en andere landen. Op basis van je inkomen krijg je daar steun van de overheid om de huur betaalbaar te maken.

Voor huurders met een laag inkomen is het heel moeilijk om financieel rond te komen. De huurkost ligt dikwijls aan de basis van structurele armoede. Er schort iets aan onze huurmarkt, ook globaal. Wij zijn het land met het laagste quotum huurwoningen. Het is een vreemde situatie waarbij vooral gekocht wordt. De huurmarkt is niet gereguleerd en levert veel problemen op.

Het is voor ons ontzettend belangrijk dat van de regionalisering gebruik wordt gemaakt om dit prangende probleem op te lossen. Wij pleiten voor het invoeren van een structurele huursubsidie in functie van het inkomen. Dit moet gekoppeld worden aan een reglementering van de huurprijzen. Als je dat niet doet, geeft de overheid steun voor huur, stijgen daardoor de huurprijzen automatisch en subsidieert de overheid eigenlijk de verhuurder. Dit systeem wordt door iedereen die bezig is met wonen en armoede als het beste systeem beschouwd. De verhuurder vaart er ook wel bij. De huurprijzen worden beter betaalbaar. In functie van de kwaliteit kan de verhuurder dan een hogere huurprijs vragen.

Mijnheer de minister, bent u zich bewust van de enorme problemen op de secundaire huurmarkt waarbij de hoge huurprijs dikwijls de oorzaak is van verhoogd armoederisico voor vele mensen? Dit is voor mij een van de belangrijkste problemen waarmee u geconfronteerd wordt. Op welke manier wilt u dit aanpakken? Bent u van plan om naar aanleiding van de regionalisering van de huurwetgeving, dit systeem in te voeren?

U zult allicht ook de discussies over de huurwet op federaal niveau hebben gevolgd. Bepaalde partijen hebben gepleit voor een plafonnering van de huurprijs. Zelf vind ik dat niet zo'n goed systeem, want het is een statisch systeem. Andere partijen stelden voor om categorieën van huurprijzen vast te leggen en de huizen in te delen in die categorieën zodat de huurprijs de reële weergave is van de kwaliteit van de woning en er rechtszekerheid ontstaat voor de huurders.

Mijn verwachtingen zijn dus zeer groot. Vlaanderen zegt altijd: "Wat we zelf doen, doen we beter". We hebben nu de mogelijkheid om, via een reorganisatie van de huurwet, te tonen dat wij het beter doen dan de federale overheid, door maatregelen te nemen om het huren betaalbaar te houden.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de minister, geachte collega's, mevrouw Dua heeft de verdienste dit probleem voor de eerste keer aan te kaarten sinds we zeker weten dat de huurwetgeving gedefederaliseerd wordt. Het is goed dat het debat meteen aangezwengeld wordt.

Ik wil me nog niet meteen vastpinnen op standpunten over wat en hoe. Er is het akkoord dat gesloten is door de Raad van Wijzen en dat bezegeld is op het Octopus-overleg. Er is ook een timing gemaakt. We hopen dat er voor het zomerreces gestemd wordt in Kamer en Senaat.

Mijnheer de minister, bevestigt u die timing? Ik zal me iets voorzichtiger uitdrukken: indien die timing zou worden gehaald, hoe gaat u dan zelf om met de uitbreiding van uw bevoegdheid? Moeten we wachten tot de beleidsbrieven van november vooraleer we een inzicht krijgen in wat u in petto hebt? Of komt er een addendum aan het regeerakkoord met daarin alle uitbreidingen van de bevoegdheden? Of krijgen we alleen een beleidsnota voor uw bevoegdheidsterrein?

De heer Jan Penris: Ik zou me namens mijn eigen fractie willen aansluiten. Ik erken de verdienste van mevrouw Dua die heel proactief heeft gedacht. Ik ken de bekommernis van haar en haar fractie over deze materie zeer goed.

Mevrouw Dua, u hebt een punt dat er nieuwe bevoegdheden op ons afkomen waardoor we het dossier al moeten voorbereiden. Filosofisch zullen u en ik een beetje van elkaar verschillen, hoewel ik voor huurwetgeving iets dichter bij u sta dan bij de minister. De heer Roegiers speelt veilig. Hij vraagt of de minister een initiatief gaat nemen en zet zichzelf daardoor een beetje uit de wind.

Maar ik denk dat we als parlement ook een verantwoordelijkheid hebben. Want het is voor de eerste keer dat er een tamelijk fundamentele wetgevingscapaciteit op ons afkomt, zeker in deze commissie.

Er is het nieuwe kaderbesluit op de socialehuurwet, maar nu worden we als parlement uitgedaagd om na te denken over zo iets fundamenteel als de huurwetgeving. Dat is geleden van Bonaparte, die mooi wetgevend werk heeft laten verrichten en die een wetgeving heeft laten uitdokteren die de eeuwen trotseerde. Wij worden ook voor die uitdaging gezet.

Mevrouw Dua heeft gelijk dat we filosofische opties zullen moeten nemen. Hoe gaan we om met het feit dat 80 percent van de bewoners eigenaar is? Is dat een negatief gegeven? Ik denk het niet. Wat doen we met die andere 20 percent, wetende dat 6 percent sociale huurders zijn en 14 percent toch nog huurders zijn op de privé-huurmarkt? Hoe gaan we als Vlamingen die privé-huurmarkt organiseren? Ik denk niet dat het de unieke verantwoordelijkheid van de regering – uw meerderheid – is, maar dat het een opdracht is voor ons allemaal.

Ik waardeer dus het initiatief van mevrouw Dua, en ik hoop dat we de uitdaging aangaan. De minister zal uiteraard bepaalde richtingen aanduiden, maar ook wij moeten onze verantwoordelijkheid opnemen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, u weet dat ik graag naar het parlement kom, al was het maar om op zulke vragen te antwoorden.

Ik ben de eerste geweest – en toen kreeg ik hier de wind van voren – die gezegd heeft dat het probleem bij huren niet zo zeer ligt bij de socialehuursector – we leveren al jaren inspanningen om het contingent uit te breiden, maar we stuiten op de grenzen van de bouwsector –, maar bij de private huursector.

Ik heb dat een paar keer herhaald. Daarna werd ik wel een aantal keren geciteerd. Ik weet dat collega's van de meerderheid, en niet van de minsten, daar kwaad over waren. Ze begrepen niet dat ik een pleidooi hield voor de private huurmarkt. Het ging om mensen die rijk genoeg waren om huizen te verhuren. Ze vonden dat we ons daar niet mee moesten bezighouden. Ik heb het nu niet over de middeleeuwen. De discussie daarover dateert van niet meer dan twee jaar geleden.

De realiteit is zoals ze is. De tweedeling in de samenleving komt aan het licht in de huisvesting. Op andere domeinen is die niet zo zichtbaar. Ik haal dikwijls het voorbeeld aan van de choco op tafel: smeert het gezin dat op de boterham omdat ze het lekker vinden, of omdat het geen geld heeft om vlees te kopen? Als niemand daar iets van zegt, weten we het niet. Iemand kan casual gekleed lopen omdat hij zich daar goed in voelt. Het kan echter ook zijn dat hij zich geen kostuum kan permitteren. In de huisvesting is het echter niet mogelijk komedie te spelen. Het gaat over zoveel geld, dat de maskers vallen.

Op dit moment is bijna 80 percent van de mensen eigenaar: acht op de tien kan mee. Dat is een ongelooflijke prestatie. Dat wil zeggen dat heel wat modale mensen niet uit de boot vallen. Soms moeten ze daar wel heel wat inspanningen voor leveren. Ongeveer 20 percent van de mensen heeft tijdelijk of structureel pech. 6 percent leeft onder de armoedegrens. We kunnen daar geen gezicht op plakken, dat zijn statistische cijfers.

Mijn ervaring is dat 10 tot 15 percent van de mensen tijdelijk pech heeft. Overmorgen kan dat ook ons lot zijn. Een zelfstandige die keihard werkt, verliest zijn grootste klant, krijgt geen kaskrediet meer van de bank en gaat failliet. Dat is de dagelijkse realiteit voor heel wat kleine middenstanders. Een koppel dat samen zaken doet, raakt verward in een vechtscheiding. Het bedrijf moet worden verkocht. Naast het mentale en emotionele leed zijn er ook economische problemen. Die mensen staan meteen een aantal sporten lager op de ladder.

Ik heb zelf iemand in de familie die lijdt aan een agressieve vorm van reuma. Ze heeft haar huis moeten verkopen om een therapie te kunnen volgen. Chronisch zieken komen nog onvoldoende aan de bak. De therapieën die nodig zijn om de pijn te verlichten en die er – hopelijk – voor zorgen dat de ziekte stabiliseert, kosten stukken van mensen. Die problemen kunnen iedereen overkomen.

Het is natuurlijk ook zo dat iemand die failliet werd verklaard, er vaak weer bovenop komt en later eventueel weer eigenaar wordt. Voor iemand die dergelijke zaken meemaakt op het moment dat hij ouder dan 50 jaar is, is dat echter niet zo evident. Het is dan ook belangrijk dat we ons bezighouden met de huurmarkt. Zelfs in de ideale wereld begeeft 20 percent van de mensen zich op de huurmarkt.

Het profiel van de mensen die gebruik maken van de private huurmarkt is hetzelfde als dat van mensen die sociale woningen betrekken. Er is natuurlijk ook een categorie rijkere huurders: de expat, de militair. Vroeger hoorde de rijkswachter daar ook bij. Vaak had hij een geprivilegieerde band met de verhuurder. Als iemand van de ene brigade naar de andere overstapte, stond de opvolger al klaar. Dat voorbeeld is uit het leven gegrepen. Die situatie is echter bijna voorbij. Vandaag wachten de meeste huurders op een sociale woning of hopen ze op wat meer geluk, zodat ze economisch wat sterker staan.

Collega's, de timing is niet zo heel duidelijk. Laten we ervan uitgaan dat de bijzondere wet voor het zomerreces goedgekeurd is. Als daarna een overheveling volgt, weet u net zo goed als ik dat alles ten vroegste na de jaarwisseling zijn beslag krijgt.

Zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde zijn er problemen: betaalbaarheids- en kwaliteitsproblemen voor de lagere inkomensklasse; opvolgings- en rendementsproblemen voor de verhuurder.

Mevrouw Dua, u verwijst naar het studiewerk van het CDO, van de Universiteit Gent en het ACW, dat ook verdienstelijk werk levert. Voor een uitgebreide studie van de Vlaamse woonmarkt verwijs ik naar de woon-survey van het Kenniscentrum Duurzaam Woonbeleid, waarvan de resultaten in deze commissie werden voorgesteld en besproken. Ook uit deze resultaten bleek reeds dat de private huurmarkt, en in het bijzonder het lagere segment, het zwakke broertje is, bijvoorbeeld op het vlak van de betaalbaarheid. De gemiddelde woonquote voor de private huurder is 29,5 percent, die van de sociale huurder 22,3 percent en die van de afbetalende eigenaar 21,7 percent. De tweedeling komt hier duidelijk tot uiting. De afbetalende eigenaars – de tweeverdieners – kunnen, met heel wat inspanningen, hun plan trekken.

Uit de survey van het Kenniscentrum Duurzaam Woonbeleid bleek dat het voornaamste element op het vlak van de huisvesting het hebben van werk is. Dat is belangrijker dan gelijk welke premie of fiscale incentive. Mensen die werken, kunnen altijd mee in onze samenleving, hoewel dat voor sommigen soms moeite kost.

Het inkomen dat de private huurder na de aftrek van de woonkosten overhoudt, ligt gemiddeld op 929 euro per maand. Dat is hoger dan bij de sociale huurder, die 720 euro overhoudt, maar lager dan bij de afbetalende eigenaars, die 1451 euro overhoudt.

Zowel uit de uitwendige woningschouwing 2005 als uit de resultaten van de bevraging bij de bewoners zelf, blijkt dat het aandeel private huurders dat in een slechte woning woont groter is dan bij de eigenaars. Het zal niemand verbazen dat het over het algemeen de huishoudens met de laagste inkomens zijn die geconfronteerd worden met de meest problematische woonsituatie op de private huurwoningmarkt.

Als wordt gekeken naar de gezinssamenstelling van de huurders op de private woningmarkt, blijkt bovendien dat het aandeel alleenstaanden – 42,7 percent – en eenoudergezinnen – 11,2 percent – zeer hoog is. Deze huishoudens zijn afhankelijk van één inkomen, waardoor zij ook veel kwetsbaarder zijn voor tegenslagen en het armoederisico toeneemt. Want dat is ook één van de resultaten: het beschikken van een inkomen uit werk is de noodzakelijke voorwaarde geworden om betaalbaarheidsproblemen op de woningmarkt te voorkomen.

Ik wil eerst en vooral blijven inzetten op de uitbreiding van het aanbod aan betaalbare sociale huurwoningen. Ik wil het contingent aan sociale huurwoningen verhogen, maar ook zorgen voor sociale huisvesting op de private huurmarkt. De nadruk ligt daarbij op de woonkwaliteit, die door de Wooninspectie wordt gecontroleerd. Op dat vlak wordt schitterend werk geleverd. Straks zal ik het ook nog hebben over de huursubsidie.

Het nieuwe kaderbesluit sociale huur en het financieringsstelsel NFS2 zullen bijdragen aan de betaalbaarheid voor de huurders, zonder de sluitende financiering voor de maatschappijen in het gedrang te brengen. De sector van de sociale huisvesting kan echter noch op korte noch op middellange termijn evolueren naar een voldoende dekkend aanbod. We zitten met een historische achterstand. Met het bouwen van 3000 tot 3500 nieuwe woningen en appartementen en 6000 renovaties op jaarbasis zitten we tegen de grenzen van de bouwsector aan.

Naast een uitbreiding van het aanbod sociale woningen wil ik inzetten op een goed functionerende private huurwoningmarkt met een kwaliteitsvol en betaalbaar aanbod. Hierbij wil ik een beleid voeren dat uitgaat van huurder en verhuurder als lot- en bondgenoot. Zonder verhuurders heb je geen huurmarkt. Als je geen betalende huurders hebt, heb je geen rendement voor de verhuurders. Ze hebben elkaar nodig. Je moet de verhuurders oog vragen voor de betaalbaarheid van de huur, maar ook beseffen dat een verhuurder die geen rendement ziet, ermee stopt. Een van de redenen waarom ons eigendomsquotum de laatste jaren gestegen is, is dat veel verhuurders hun huurwoning verkocht hebben.

Het is mijn aanvoelen dat maatregelen die enkel oog hebben voor de problematiek van de huurder en voorbijgaan aan de problemen op de aanbodzijde, hun doel zullen voorbijgeschieten. Dat is zeer opvallend. De federaal verplichte aparte bemiddeling die door minister Onkelinx in de huurwetgeving geplaatst is en nog voorafgaat aan de dagvaarding voor de vrederechter, is eruit gekieperd. Ook de huurdersbonden stonden daarachter omdat het te vaak werd misbruikt door huurders om nog enkele maanden gratis te kunnen wonen. Men zag in dat het geen zin had, de schuld liep enkel op. Het werd niet gebruikt als een middel om niet te hoeven dagvaarden, maar vooral misbruikt.

Een strikte huurregulering zou volgens mij de verhuurder die nu al kampt met een relatief laag rendement en een groeiend risico op wanbetaling en verwaarlozing, nog verder afschrikken en veeleer aanzetten tot de makkelijke weg: de woning verkopen. Daardoor krimpt het aanbod aan huurwoningen alleen maar verder en heeft de huurder nog minder keuzevrijheid. Ook het profiel van de verhuurder is een element waarmee rekening gehouden moet worden: het zijn vooral ouderen en gepensioneerde zelfstandigen. Maatregelen om de bestaande huurwoningen te behouden voor de huurmarkt bij erfenis moeten we zeker meenemen.

Kortom, ik wil gaan voor een huurbeleid met zowel beschermende maatregelen voor huurders als stimulerende maatregelen voor verhuurders. De regionalisering van de huurwetgeving creëert nieuwe kansen om een homogeen beleid te voeren op de private huurmarkt. De verschillen tussen Wallonië, Brussel en Vlaanderen zijn

significant. Wij hebben een kleine huurmarkt van 25 percent. Brussel heeft een grote huurmarkt van 52 percent. Wallonië zit tussenin met 38 percent. Daarom is regionaal maatwerk aangewezen. Met deze regionalisering kan het bestaande beleid op de private huurmarkt, zowel qua kwaliteitsbewaking, wooninspectie, huursubsidies als socialeverhuurkantoren of SVK's, nog verder versterkt worden.

De bestaande maatregelen kent u ongetwijfeld al. Ik begin bij de SVK's. Een SVK neemt niet alleen een groot deel van de administratieve last uit handen van de eigenaar-verhuurder, maar garandeert ook een stipte huurbetaling en een degelijk onderhoud van de woning. Het aanbod van de SVK's is de voorbije jaren gegroeid tot 3000 woningen, maar er is nog uitbreidingspotentieel. Ik ben een van de grote verdedigers van de SVK's. Ze zijn goed voor de kwetsbare groep op de private huurmarkt. De mensen die bij de SVK's onderdak krijgen, zijn vaak huurders uit een lagere inkomenscategorie dan de huurders bij de huisvestingsmaatschappijen. Het is ook goed voor de verhuurder. Die krijgt zijn geld. Er is onderhoud en een brandverzekering. Dat is een win-winsituatie.

Ik ga verder met de maatregelen voor kwaliteitsbewaking en wooninspectie: het optreden tegen misbruiken. Wij hebben het kader voor de wooninspectie volledig ingevuld.

Wat de huursubsidies betreft, is in het voorjaar 2007 het aangepaste stelsel van de huurtoelage in werking getreden. Daardoor werd de doelgroep uitgebreid met onder meer de nieuwe huurders van een woning bij een SVK. Ik bereid momenteel een tweede gerichte uitbreiding voor, met het oog op het bereiken van de kandidaat-huurders die al geruime tijd op de wachtlijst staan voor een socialehuurwoning. In de loop van 2008 volgt een evaluatie van de werking van het huidige stelsel. Daarnaast laat ik de mogelijkheid van een woonbevak voor de private huurmarkt onderzoeken. Dit instrument zou, onder meer door risicospreiding, investeringen in private verhuur opnieuw aantrekkelijker kunnen maken. Dat zou het aanbod verder verruimen.

Nieuwe maatregelen op basis van de huurwet kunnen dit bestaande beleid versterken en kunnen, als de huurwet geregionaliseerd wordt, optimaal afgestemd worden op de bestaande. Door deze afstemming kan een coherent Vlaams woonbeleid gevoerd worden, ook voor de private huurmarkt.

Mijn ideeën hierover moeten natuurlijk nog grondig onderzocht worden, maar het lijkt me bijvoorbeeld een mogelijke piste om ook op de private huurmarkt rond doelgroepen te werken. Met de regionalisering van de private huurwet zou Vlaanderen kunnen differentiëren in de voorwaarden van huurcontracten. Volgens de

huidige woninghuurwet loopt elke huurovereenkomst normalerwijze negen jaar. Er kan worden onderzocht of er voorafgaand aan de onbepaalde duurtijd van het huurcontract een inleidende periode kan worden opgenomen van beperktere duur, mits verhuring aan een bepaalde inkomensdoelgroep bijvoorbeeld. Hieraan zouden dan ook de renovatiepremie en de huursubsidie gekoppeld kunnen worden, mits bijkomende voorwaarden met betrekking tot het matigen van de huurprijs. Dat moeten we bekijken. En uiteraard moeten woningen die worden verhuurd binnen zo'n systeem aan de Vlaamse woonkwaliteitsnormen voldoen.

Ik ga ook vragen dat de Strategische Adviesraad Wonen zich ook over deze uitdaging buigt, net als de administratie. Ik sta open voor ideeën van het parlement.

Mevrouw Dua, maatregelen in de richting van de blokkering van huurprijzen werken psychologisch zo nefast door naar de verhuurders, dat de huurders er de dupe van zijn. Elke ambitie om te verhuren verdwijnt daardoor. We moeten durven erkennen dat de jongste jaren eenzijdig maatregelen zijn genomen om huurders te beschermen. Daar zijn ongetwijfeld goede redenen voor geweest. Kijk alleen al maar naar het inkomensprofiel van de huurder. Maar als vandaag zelfs de huurdersbonden zeggen dat de verplichte aparte bemiddeling bij de vrederechter mag worden afgeschaft, zijn we op zeker ogenblik doorgeschoten. Het resultaat is dat de huurder, degene die men wil beschermen, de eerste dupe is omdat de verhuurders de boeken hebben toegedaan.

Mevrouw Vera Dua: Het is een eerste aanzet. We hebben nog maanden tijd om na te denken wat we met de nieuwe bevoegdheid kunnen doen.

Mijnheer de minister, ik vind het heel goed dat u het probleem duidelijk erkent. Er is een relatief beperkte huurmarkt, maar met grote problemen. De situatie in België en in Vlaanderen is uitzonderlijk. Het is een belangrijke stap dat u dat erkent.

Op korte of zelfs middellange termijn kunnen we het niet oplossen. U zegt terecht dat het niet gaat, hoe ambitieus u ook bent. U bent dat nog niet, maar u zou het kunnen zijn. De achterstand is te groot. Daarover zijn we het eens.

U verwijst naar de SVK's. Wij zijn er grote voorstander van. 3000 woningen lijken misschien veel, maar zijn een druppel op een hete plaat. Ook dat zal nooit de uiteindelijke oplossing bieden. Het blijft beperkt, hoe sterk ik zelf ook geloof dat het in het voordeel is van huurder en verhuurder.

Vervolgens hebt u het over de huurwet. Ik ben een beetje ongerust als ik u bezig hoor. Als ik u goed begriep, zegt u dat we naar een doelgroepenbeleid gaan op

de private huurmarkt. Welke doelgroepen bedoelt u? U zegt dat u de mogelijkheid wilt creëren om huurcontracten af te sluiten met een inleidende periode. Zegt u dat u op de private huurmarkt gaat beginnen met proefcontracten voor bepaalde doelgroepen? Misschien kunnen we er ook nog taalvereisten aan koppelen! Als u dat wilt, zou u mij zeer sterk ontgoochelen. Dan zet u bij de overgedragen bevoegdheden een stap achteruit in de bescherming van de huurder. Dat is absoluut geen optie voor ons. Maar het is belangrijk dat het nu al op tafel wordt gelegd, dan kunnen we ons verzet daartegen goed organiseren.

Mijnheer de minister, ik heb nooit gesproken over een blokkering van de huurprijzen. Dat we het reglementeren lijkt me wel een goede piste, gekoppeld aan huursubsidies. Dat heeft het grote voordeel dat het een extra stimulans is voor de verhuurder om investeringen te doen om zo een hogere huur te krijgen. Zo kun je bepaalde inkomenscategorieën met steun van de overheid toch in de huurhuizen krijgen. Dat geeft een echte opwaardering van het huizenbestand op de huurmarkt. U geeft een veel te negatief beeld van de mogelijke gevolgen van een koppeling van kwaliteit aan huurprijs. Laten we daarin een lijn trekken zodat iedereen weet wat te verwachten: de verhuurder en de huurder. Ik hoop dat u daarover ooit van mening zult veranderen, wat voor een liberaal in die richting niet eenvoudig is.

Kunt u nog wat meer uitleg geven over de inleidende periode voor de huurcontracten? Dat is eigenlijk het enige punt dat u vermeldt bij wat u met die bevoegdheid wilt doen.

Minister Marino Keulen: Mevrouw Dua, ik ga graag het debat aan, maar ik heb ook mijn overtuigingen. Vanaf het ogenblik dat u zegt dat ik het allemaal goed doe, vrees ik dat ik een ander probleem heb. Ik denk dat ik een interessante opposant ben en dat ik een goed zicht heb op die sectoren.

De private huurmarkt is vandaag een zwakke plek. Door de successieve maatregelen ten voordele van de huurders is de massale reactie van de verhuurders geweest dat ze hun woningen hebben verkocht. Ze willen niet meer met kwelduivels worden geconfronteerd, zoals openstaande huurrekeningen en permanent moeten procederen. Het huurderspubliek is minder solvabel. Dat ligt niet enkel aan het zwakkere inkomensprofiel. Dat moeten we ook durven zeggen.

Oudere huurders hebben meestal geen problemen met openstaande huur. Het eerste wat ze doen aan het begin van de maand is de vaste kosten betalen, waaronder de huur aan de huisvestingsmaatschappij. Het jongere publiek leeft op de eerste plaats en kijkt dan wat er over is voor de kosten. Pas op, die mensen hebben het

ongetwijfeld heel moeilijk en ik heb daar veel begrip voor, maar het heeft ook met mentaliteit te maken.

Je moet het vertrouwen van de verhuurder terugwinnen in het belang van de huurder. Je moet ervoor zorgen dat het aanbod opnieuw toeneemt. Als je op een gullere manier dan nu instrumenten als renovatiepremies en huursubsidies openstelt voor de private huurmarkt, kun je misschien ook van de verhuurder vragen om rekening te houden met iets gematigdere huurprijzen en misschien ook langere huurcontracten. Voor wat hoort wat. Dat moet je aftasten. Waarom dan ook niet een proefperiode creëren? Ik zie het probleem niet in. Wat is het gevaar van een proefperiode voor iemand die zijn huurverplichtingen nakomt, zowel in de sociale als de private markt? Als je daarin een probleem ziet, is dat op zich al een reden om achterdochtig te zijn. Wie doet wat hij behoort te doen, zal automatisch na het doorlopen van die proefperiode wel zijn definitief contract krijgen.

De huurdersbonden kregen in 2003 797.000 euro subsidie. Vandaag is dat 1.279.000 euro. Ik geef als eerste toe dat het publiek van private huurders vandaag zwakker is en ondersteund moet worden. De huurdersbonden hebben daarvoor geld gekregen. De verhuurkantoren kregen in 2003 1.657.000 euro en nu 5.539.000 euro.

Ook dat is een gevoelige stijging. Ik beseft dat je het sociale aspect op de huurmarkt niet uit het oog mag verliezen. Maar je hebt pas een private huurmarkt als je ook beseft dat de verhuurder een rendement moet hebben.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de minister, als er problemen zijn met betalingen, bestaat het instrument vrederechter.

Minister Marino Keulen: Dat werkt niet. De huurdersbonden geven het zelf toe.

Mevrouw Vera Dua: Proefcontracten invoeren op de huurmarkt leidt tot de marginalisering van bepaalde groepen. Dat weet u toch ook. Dat zou een zeer gevaarlijke evolutie zijn. We hebben een lange weg afgelegd om de huurder te beschermen. Dat is gelukt. Maar nu de bevoegdheid naar Vlaanderen komt, gaan we de bescherming afbouwen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Dua werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Carl Decaluwe tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de samenwerking tussen en fusies van sociale huisvestingsmaatschappijen

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik vind het nog altijd een groot voordeel dat je als parlementslid kunt zetelen in een bouwmaatschappij. Dan ben je tenminste op de hoogte van alles wat circuleert, van omzendbrieven tot telexen.

Mijnheer de minister, in het regeerakkoord en in de beleidsbrieven pleit u voor een betere samenwerking en mogelijke fusies tussen de sociale huisvestingsmaatschappijen in Vlaanderen. In de plenaire vergadering werd al melding gemaakt van medio 2008 als tijdstip. Via de Antwerpse media en de tamtam weten we dat een grote fusie is opgestart of zal worden opgestart.

Ik zou graag een anekdote van 20 jaar geleden vertellen. Ik was een piepjonge bestuurder bij de toenmalige Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, en ik moest naar Antwerpen voor een bespreking met de voorzitters en de zaakvoerders over de problematiek van groepsverzekeringen, het gebruik van wagens, de weddes, de bevorderingen enzovoort. Deze vergadering kende enige commotie.

Ik werkte toen op de studiedienst van het ACW waar de grote baas, Willy D'havé, ook voorzitter was van de toenmalige Vlaamse Maatschappij voor de Huisvesting. 's Anderdaags kreeg de heer D'havé enorm veel telefoons van die zaakvoerders en directeurs die vroegen met welk mandaat die 'snotneus' op die bespreking was gekomen. De heer D'havé heeft gezegd dat ik daar namens hem en de raad van bestuur van de Vlaamse Maatschappij voor de Huisvesting gesproken had. Ik vertel u dit omdat het straks nog terugkomt. Een bepaalde mentaliteit dreigt terug te keren, en daarvoor zou ik willen waarschuwen.

Er is dus sprake van de vorming van één grote sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) voor Antwerpen waarvan de resultaten en de procedures misschien een voorafname kunnen zijn van het Vlaamse dossier, zeker wat het toezicht en de erkenningscriteria betreft. Ik heb het gevoel dat men voorloper wil spelen, elders wil kijken en eventueel interessante conclusies wil trekken.

Dit dossier is niet alleen belangrijk voor de andere SHM's, maar ook voor het globale woonbeleid. Want er is bij verschillende gemeentebesturen die via de Wooncode een niet onbelangrijke regierol hebben gekregen inzake woonbeleid, enige ongerustheid over de continuïteit in het beleid en de controle.

Ook vanuit het toezicht op de SHM bestaat er enige verwarring door de Antwerpse plannen. Het is belangrijk dat men weet dat, voor de implementatie van het Beter Bestuurlijk Beleid (BBB), het toezicht op de SHM's gebeurde door de toenmalige Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM). Met de implementatie van het BBB werd het toezicht op de SHM's, de socialeverhuurkantoren (SVK), de erkende kredietvennootschappen, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) enzovoort, toevertrouwd aan het Agentschap Inspectie en zijn toezichthouders.

Het oude toezichtbesluit werd opgeheven. Waar er voordien een goedkeuring van de VHM vereist was, moet nu overleg worden gepleegd met de VMSW met melding van het resultaat van dat overleg aan het Agentschap Inspectie. Tegelijk wordt uitgegaan van een grotere responsabilisering en verzelfstandiging van de woonactoren, wat positief is. Hier wordt wel de noodzaak van een verdere professionalisering gekoppeld. In het licht hiervan zou er ook een evaluatie worden gemaakt van de geldende dienstorders van de VHM. Er zou worden nagegaan welke dienstorders zouden worden geformaliseerd in besluiten.

In afwachting van de aanstelling van de toezichthouders zijn de zittende commissarissen belast met de opdracht van toezichthouder. Belangrijk is dat, voor de maatschappijen waar er geen VHM-commissaris beschikbaar was en voor de sociale verhuurkantoren, deze opdracht gegeven werd aan een leidend ambtenaar van het Agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, die op zijn beurt ambtenaren van zijn agentschap met deze opdracht kan belasten.

Belangrijk is dat de pseudoregelgeving zoals die tot uiting kwam in de dienstorders van de VHM, geen kans meer zou krijgen. We hebben het allemaal als bestuurder wel eens meegemaakt dat men voor het oplossen van een speciaal geval een dienstorder maakte. Regels zouden voortaan expliciet behoren tot het domein van de politieke besluitvorming. Met het oog op de continuïteit en de rechtszekerheid werd tussen de leidende ambtenaren en de inspectie, met instemming van het kabinet, afgesproken dat in afwachting van een nieuw toezichtbesluit en van de evaluatie van de bestaande normen, zou worden nagegaan wat het toetsingskader zou blijven.

Het blijkt dat dit overgangssysteem, waarbij de VMSW over een aantal van deze delicate aangelegenheden – de normen inzake verdienste, de groepsverzekering, het type van wagen – advies moet uitbrengen, voor misverstanden en twijfels zorgt bij de SHM's. Zij worden in tegenstelling tot wat was aangekondigd, alsnog geconfronteerd met een pseudonormering, weliswaar niet meer vanuit de VMSW, maar nu vanuit het departement. Dat is het voordeel van omzendbrieven te krijgen en die eens rustig te kunnen bekijken. Als je de sector een beetje kent, kun je wel verbanden leggen.

Ik heb een omzendbrief gezien waarin het gaat over de verloning van de directeurs in de Antwerpse SHM. Vroeger waren er categorieën volgens het aantal woningen, maar nu heeft men er een categorie aan toegevoegd, de categorie vanaf 10.000 woningen.

Ik ben voor responsabilisering, en ik wil dat mensen goed betaald worden. Maar men moet mij eens uitleggen waarom de toekomstige directeur van de sociale huisvestingsmaatschappij van Antwerpen de wedde zal ontvangen van secretaris-generaal van de Vlaamse Gemeenschap. Er kan natuurlijk over worden gediscussieerd, bijvoorbeeld als je de omzet bekijkt. De omzet van een departement Openbare Werken kun je totaal niet vergelijken met de omzet van de Antwerpse sociale huisvestingsmaatschappij. Je kunt het zelfs niet vergelijken met de omzet van de VMSW, een omzet van 5 miljard euro. Maar goed, Tony Mary bij de VRT destijds verdiende ook meer dan het dubbele van onze minister-president.

Maar de onderhandelaars in Antwerpen vinden dat de zaakvoerder van de toekomstige maatschappij betaald moet worden als secretaris-generaal van de Vlaamse Gemeenschap, naast alle andere voordelen. Onder die zaakvoerder zouden er zes directeurs komen die de mogelijkheid zouden hebben om hun wedde te laten doorgroeien tot die van administrateur-generaal. Dan moeten we toch eens nadenken of een kader niet noodzakelijk is.

Wat me ook verontrust, is de tendens in de sector om te zeggen dat je je niet moet bezighouden met groepsverzekeringen, type auto's, onkostenvergoedingen enzovoort omdat dat eigenlijk responsabilisering is. Dan moet je wel goed weten waar we vandaan komen. Ik herinner me een discussie in De Morgen. Ik voorspel dat mijn anekdote van 20 jaar geleden – en je kunt dat niet veralgemenen – nu ook nog zou kunnen voorkomen. Er lopen wel weer 'artiesten' rond die denken dat ze van overal het beste moeten meenemen, want sommigen denken dat ze een grote manager zijn. Ik zou hen aanraden naar de privésector te gaan waar ze volgens mij binnen de zes maanden worden ontslagen wegens onbekwaamheid. Ik zou namen kunnen noemen, maar daar gaat het niet over.

Ik heb de indruk dat de slinger te veel naar de verkeerde kant doorslaat. Men werkt uiteindelijk in de sociale sector. Maar het kan blijkbaar weer om met een BMW 7 rond te rijden, misschien zelfs met een chauffeur, want dat bestond 20 jaar geleden ook al. De voorzitter van een SHM reed toen rond in een auto met chauffeur.

Ik stel het een beetje zwart-wit, maar ik wil ervoor pleiten dat men responsabilisering toch een beetje onder controle houdt. Het is te gemakkelijk om te zeggen dat de raad van bestuur of een directiecomité dat wel zal doen.

Ik heb niks tegen de fusie in Antwerpen, maar ik denk dat we toch eens goed moeten praten over responsabilisering. Er is het redelijkheidsbeginsel, het zuinigheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel. Ik vrees dat we toch een aantal harde mechanismen nodig zullen hebben om die beginsels om te zetten en geen ontsporing te krijgen. Anders staan we over twee jaar misschien in een andere krant en dat is voor niemand goed, niet voor de sector, niet voor de politiek en zeker niet voor de huurders.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken van de fusiegolf binnen de Vlaamse SHM's? Welke stappen moeten nog worden gezet? Wat is de stand van zaken van de fusie in Antwerpen? Wat is de juridische vorm en de organisatiestructuur? Gaat het om een secretaris-generaal met zes administrateurs-generaal en waarschijnlijk een heel pak directeurs? Wat zijn de te verwachten voordelen en besparingen van deze schaalvergroting? Wat zijn de voordelen voor de huurders en de kandidaat-huurders?

Het nieuwe toezichtbesluit is er nog niet. Hoe lang duurt de overgangperiode? Is dit het moment om bepaalde misbruiken te institutionaliseren? We kennen op dit vlak een aantal handige mensen. Zal dit ook van toepassing zijn voor de nieuwe fusiegolf? Welke timing is er voor de nieuwe fusie- en samenwerkingsaanpak?

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de minister, geachte collega's, ik heb vorig jaar ook al een vraag gesteld over de fusie van SHM's. U kondigde toen een aantal fusies aan die op zeer korte termijn zouden gebeuren. U hebt toen ook verwezen naar de fusie in Antwerpen.

Ik denk dat iedereen het erover eens is dat we moeten streven naar sterke, financieel gezonde en professionele socialehuisvestingsmaatschappijen, liefst met een zo groot mogelijk werkingsgebied. In het kader van goed bestuur is het niet aangewezen om meerdere SHM's te hebben in een klein werkingsgebied.

Die fusies en samenwerkingsverbanden zijn dus een goede zaak. Dat het zenuwachtigheid en ongerustheid teweegbrengt bij personeel en huurders, is normaal. Daarom is een goede begeleiding en ondersteuning vanuit de VMSW belangrijk. Gebeurt dat ook effectief? Worden de nodige maatregelen genomen om die fusies goed te begeleiden? Zoals de heer Decaluwe al gezegd heeft, kan Antwerpen een testcase zijn en een voorbeeld voor andere fusies in de toekomst.

2008 wordt een zeer belangrijk jaar. Er is de nieuwe erkenningsronde wat zeer belangrijk is voor de sector. Welke timing stelt u voorop?

De heer Jan Penris: Mijnheer de minister, geachte collega's, ik zou me graag aansluiten bij deze interpella-

tie. Mijn fractie is geen tegenstander van fusieoperaties en zeker niet op het Antwerpse grondgebied. We hebben de hele operatie actief mee ondersteund en bepleit. We weten ook dat het schaalvoordeel dat met die fusie kan worden gerealiseerd, becijferbaar is en interessant genoeg is om door te zetten.

We hebben wel altijd gesteld dat de huurder niet de dupe mag worden. We maken er werk van om de zorgen van de huurders tot bij die nieuwe, grote mastodont te brengen.

Ik heb ook vertrouwen in de persoon die aangezocht is om de hele fusieoperatie te leiden en verder te zetten. U kent zijn naam. Ik ga hem niet vernoemen, maar hij is gekend in deze commissie. Als commissieleden en als lokale bestuurders hebben we vertrouwen in hem, ook al is hij niet van onze partij.

Iemand die zo'n operatie leidt, tot een goed einde brengt en dan zo'n mastodont op de rails houdt, mag op een behoorlijke wijze worden vergoed. Laat dat buiten kijf staan. Anders moeten we op zoek gaan naar mensen die vanuit de privésector komen, en die zijn andere lonen en voordelen gewoon.

Mijnheer Decaluwe, u hebt wel gelijk dat we het allemaal stommelings moeten vernemen. Dit soort dingen komt niet in de openbaarheid. U bent een bevoordeelde partner omdat u telexen, faxen en informatie krijgt vanuit dat kleine wereldje. Maar ik, als lokale mandataris, heb die informatie niet, en dat is een probleem. Dit zou toch moeten vallen onder openbaarheid van bestuur. Alles wat met die fusieoperaties te maken heeft, moet toch de toets van de openbaarheid kunnen doorstaan.

De heer Decaluwe heeft gelijk dat de tijd van de achterkamertjes lang achter ons zou moeten liggen. Vandaag zouden we zulke operaties op een open, eerlijke, communicatieve manier moeten kunnen meemaken, en er mag geen waas van geheimzinnigheid over hangen.

Ik stel voor dat u antwoordt op de pertinente vragen van de heer Decaluwe. Daarnaast is er nog een punt. Dit is misschien de eerste grote fusie. Er volgen echter nog andere. Het is belangrijk dat spelregels worden afgesproken in verband met de communicatie, zodat zowel de lokale als Vlaamse mandatarissen weten wat er in de sector omgaat. We hebben daar recht op. U bent eerlijk genoeg om ons die informatie ter beschikking te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de minister, is dit geen aangelegenheid voor de gemeente zelf, en in dit geval van de grootstad?

Wie ben ik om me uit te spreken over bedragen? Ze zijn inderdaad wel hoog. Zijn het de gemeenten, als grootste aandeelhouder van de maatschappij, die moeten betalen?

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Ik heb zelf ervaring met een huisvestingsmaatschappij in Gent. Daar wordt blijkbaar ook alles voorbereid om een fusie aan te gaan. Het gaat dan om die huisvestingsmaatschappijen waarvan de stad aandeelhouder is. Er zou een fusie komen met de dienst Stadswoningen tot één grote maatschappij. Het lijkt me logisch dat dit gebeurt. We zijn daar ook altijd voorstanders van geweest.

Ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Heeren. Het lijkt me grotendeels een zaak van de steden te zijn en veel minder van de Vlaamse overheid. Ik zal met aandacht luisteren naar het antwoord van minister Keulen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: In eerste instantie is dat inderdaad een zaak van de stad zelf. Mijnheer Penris, mevrouw Vogels, u bent allebei van Antwerpen. De stad heeft een vrij open communicatie gevoerd. Ze is ook niet over een nacht ijs gegaan.

Mijnheer Decaluwe, over één, hooguit twee maanden kunnen we het toezichtbesluit hier voorleggen. Ik wil daarin de openbaarheid inzake de vergoedingen ook opnemen. Ik wil wel nog eens herhalen dat we het hier hebben over autonome maatschappijen. Ik krijg nog altijd journalisten aan de lijn die me daar vragen over stellen. Dat lijkt me een nogal gemakkelijke houding. Het gaat om autonome maatschappijen, waarvan we geen aandeelhouder zijn. Ze hebben een eigen raad van bestuur. Weliswaar is er iemand die toezicht uitoefent op een aantal beslissingen. Sommigen denken nog altijd dat die maatschappijen filialen zijn van het Vlaamse ministerie van Wonen.

In het toezichtbesluit wil ik zeker de passus over de openbaarheid opnemen. Ik denk trouwens dat dit in het voordeel is van de maatschappijen zelf. Als er indirect over vergoedingen en dergelijke meer wordt gepraat, dan zit men in het defensief. Dat daarover besprekingen moeten worden gevoerd, tot daaraan toe. Dat die besprekingen best niet op het marktplein plaatsvinden, dat begrijpt ook iedereen. Er wordt echter gewerkt in een semipubliek kader. Ik heb er dan ook geen enkel probleem mee om dat punt in het toezichtbesluit op te nemen.

De wedde blijkt inderdaad op het niveau van een secretaris-generaal te liggen. Ik zal niet herhalen wat ik tijdens de vorige vraag heb gezegd over het profiel van de huurders en de sociale huurders. Ik ken de sector ondertussen door en door. Als we vandaag spreken over Vlaamse

sociale huisvesting, dan gaat het bij uitstek over de Antwerpse sector. Daar zijn 18.000 woongelegenheden. Er zijn geen 35 kandidaten die de verantwoordelijkheid kunnen opnemen en de competentie hebben.

We mogen één zaak niet vergeten: er komt één grote maatschappij. U kent de Antwerpse traditie. De maatschappijen waren politiek verkaveld en territoriaal opgesplitst. Ik heb ze ook allemaal bezocht. Dat was een voorbeeld van politiek oude stijl.

Iedereen kent de heer Benny Forier. Hij is uitermate competent. Er moet rekening worden gehouden met heel wat tradities. Het gaat daarenboven om een portefeuille van 18.000 woongelegenheden. Er zal heel wat werk moeten worden verricht om alles harmonieus te laten verlopen. Eerlijk gezegd denk ik dat de betrokkene zijn geld meer dan waard zal zijn. Hij zal zich nog vaak afvragen waar hij aan begonnen is. Hij is moedig en hij heeft de kwaliteiten. Niemand stelt zijn capaciteiten en competentie in vraag.

Mijnheer Decaluwe, ik zal nu antwoorden op uw specifieke vragen. De vraag over de wedde had u immers niet in uw interpellatieverzoek opgenomen.

Sinds 2006 zijn er vier fusies volledig afgerond. Op 11 september 2006 werd 'Onze Landelijke Woning' uit Oostende overgenomen door 'Eigen Haard is Goud Waard' uit Gistel. Op 5 december 2006 ontstond de fusiemaatschappij 'Sociaal Wonen arro Leuven' door overname van de 'SBK Leuven' door 'De Goede Haard'. Op 8 juni 2007 volgde een fusie door de overname van 'Zuid-Westhoek' uit Ieper door 'Ons Onderdak' uit Ieper. Op 15 juni 2007 ontstond de fusiemaatschappij 'Woonmaatschappij IJzer en Zee' via de overname door de 'Veurnse Bouwmaatschappij' van zowel 'De Nieuwpoortse Volkswoning' als de 'Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij Veurne-Diksmuide'.

Al deze fusies zijn op vrijwillige basis verlopen. De sociale huisvestingsmaatschappijen zijn privaatrechtelijke vennootschappen, die op autonome wijze beslissen over mogelijke fusies.

Daarnaast werd in 2007 in Antwerpen een fusieoperatie opgestart, die in 2008 zowel operationeel als juridisch-technisch zal worden afgerond. Het initiatief komt van de stad Antwerpen zelf. Het betreft de fusie van 'Huisvesting Antwerpen', 'De Goede Woning', 'Onze Woning' en 'Perisfeer'. 'Perisfeer' zelf is al een fusie van twee maatschappijen.

In antwoord op uw vraag over welke stappen telkens moeten worden gezet bij fusies, kan ik u meedelen dat die wettelijk vastgelegd zijn in de vennootschapswetgeving. Zo moeten de akten worden verzameld, de jaarvergaderingen moeten worden georganiseerd voor de

afsluitingen van de jaarrekeningen, de openingsbalans voor de nieuwe maatschappij moet worden opgemaakt, de aandelenruil moet worden geregeld enzovoort. De fusie wordt uiteindelijk beslist tijdens een buitengewone algemene vergadering. In de buitengewone algemene vergadering zal een gevolmachtigde van het Vlaamse Gewest stemrecht hebben. Enkel indien de fusie resulteert in een volledig nieuwe sociale huisvestingsmaatschappij, moet een erkenningsaanvraag worden ingediend.

Volgens artikel 40 van de Vlaamse Wooncode heeft het Vlaamse Gewest bij een fusie het recht in te tekenen op ten hoogste één vierde van het maatschappelijk kapitaal van de socialehuisvestingsmaatschappij. Bovendien moet de fusiemaatschappij krachtens het domeinbesluit voorafgaand overleg hebben met de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) over alles wat betrekking heeft op de wijziging van de statuten en eveneens over de procedure tot aanstelling van een nieuwe directeur. Dit overleg met de VMSW, normatief gebaseerd op artikel 173 van het bovenvermelde domeinbesluit, geschiedt met melding aan de Inspectie Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed (RWO), waarbij de VMSW de Inspectie RWO informeert over het resultaat van het overleg.

Momenteel is er geen sprake van een fusiegolf die wordt opgezet door de Vlaamse overheid. Wel wordt een nieuw erkenningsbesluit, dat wordt verwacht voor eind 2008, voorbereid in overleg met de koepel van de huurmaatschappijen, de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen (VVH), en de koepel van de koopmaatschappijen, de Vlaamse Erkende Maatschappijen (VLEM). In dit kader voert het Steunpunt Ruimte en Wonen een eerste onderzoek naar mogelijke erkenningcriteria.

Sinds 20 december 2007 vormen de vier sociale huisvestingsmaatschappijen een personele unie met eenzelfde voorzitter en raad van bestuur en met één coördinerend directeur. Een personele unie betreft een samenwerkingsverband waarbij strikt juridisch de vier sociale huisvestingsmaatschappijen nog hun aparte rechtspersoonlijkheid behouden.

Over de uiteindelijke juridische vorm van de fusiemaatschappij is formeel nog geen beslissing genomen. Artikel 40, paragraaf 2, van de Vlaamse Wooncode bepaalt dat de sociale huisvestingsmaatschappijen, zonder hun burgerlijk karakter te verliezen, de vorm aannemen van een coöperatieve of naamloze vennootschap met maatschappelijk doel. Indien de fusie de vorm aanneemt van een maatschappij die een andere maatschappij opsloort, is geen nieuwe erkenning noodzakelijk. Zoals ik reeds in antwoord op uw eerste vraag heb vermeld, moet enkel een erkenningsaanvraag ingediend worden indien de fusie resulteert in een volledig nieuwe sociale huisvestingsmaatschappij.

De verdere timing van het fusieproces is gepland voor juni 2008. In mei en juni van dit jaar worden de jaarvergaderingen georganiseerd voor de afsluiting van de jaarrekeningen van 2007. Hierna wordt de openingsbalans voor de nieuwe maatschappij opgemaakt en wordt de fusiebeslissing voorgelegd in een buitengewone algemene vergadering. Vanaf dan is er één rechtspersoonlijkheid en is de fusie juridisch voltrokken.

De organisatiestructuur van de nieuwe maatschappij ziet er als volgt uit. De maatschappij wordt onderverdeeld in drie regio's met elk een eigen directie, ressorterend onder de algemeen directeur: de regio Noord-Oost; de regio Centrum – binnen de Singel – en Linkeroever; de regio Zuid. Daarnaast komen er nog drie andere directies: één met betrekking tot de klantenrelaties; één met betrekking tot de projecten; één met betrekking tot financiën, IT en administratie.

De schaalvergroting zal in een aantal voordelen resulteren: uniforme inschrijving, uniforme wachtlijst, uniforme toewijzing, uniforme wijze van aanrekenen van bijkomende kosten, één boekhoudkundig systeem, een betere planning van de renovatiewerken doordat er meer werken kunnen worden gegroepeerd, en het optimaal inzetten van de technische regie. De fusie heeft ook als doel een meer optimaal stedelijk woonbeleid mogelijk te maken. Zo zal sterk worden geïnvesteerd in de leefbaarheid van de sociale huisvesting. Via een globaal en gericht leefbaarheidsbeleid en een spreidingsbeleid moeten problemen worden voorkomen, en een te hoge concentratie aan sociale woningen in eenzelfde buurt wordt vermeden en waar nodig afgebouwd. Op nieuwe locaties zullen nieuwe wooneenheden worden gecreëerd, waardoor het vooropgestelde spreidingsbeleid kan worden nagestreefd. Het gaat onder meer om projecten op Neerland en het voormalig Militair Hospitaal.

De fusie van de vier sociale huisvestingsmaatschappijen zal een aantal voordelen voor de kandidaat-huurders en huurders inhouden: de 18.000 Antwerpse huurders zullen gelijk behandeld worden; de keuzemogelijkheden voor de kandidaat-huurders nemen toe; kandidaat-huurders moeten slechts eenmaal de kandidaatsprocedure doorlopen; een grotere maatschappij kan haar bereikbaarheid zowel in de tijd als in de ruimte vergroten; er kan een sterker beleid inzake leefbaarheid worden gevoerd; de maatschappij zal een sterke beleidspartner voor de stad Antwerpen zijn; schaalvoordelen zullen leiden tot kostefficiëntie en een betere dienstverlening.

Het nieuwe toezichtbesluit zal in de loop van 2008 in werking treden. Het toezichtbesluit verduidelijkt de regels en de procedure voor het uitoefenen van het toezicht. Tevens wordt een juridische basis gecreëerd voor de richtlijnen aangaande het beheer binnen een sociale huisvestingsmaatschappij, de onroerende of

financiële transacties en de boekhoudkundige verrichtingen. Zoals aangekondigd, wil ik zeker rekening houden met het aspect openbaarheid. Dat is in het voordeel van de maatschappijen zelf en van degenen die becommentd zijn over het wel en wee van die maatschappijen.

Het toezichtbesluit heeft geen onmiddellijke impact op fusies. Zoals ik reeds eerder aanhaalde, zal over de fusie worden beslist op de buitengewone algemene vergadering. Dit orgaan is soeverein. De IVA Inspectie kan er geen toezicht op uitoefenen. In de buitengewone algemene vergadering zal een gevolmachtigde van het Vlaamse Gewest de belangen van het Vlaamse Gewest behartigen.

Door de Vlaamse overheid is geen timing of planning vooropgesteld voor verdere fusies tussen de huisvestingsmaatschappijen. Tot nog toe betreft het steeds een autonome beslissing tussen privaatrechtelijke rechtspersonen. Dat neemt niet weg dat ik het samengaan tussen, onder meer, maatschappijen uit de verschillende sectoren, huur- en koopsector, sterk bepleit. Fusies kunnen bijdragen tot een verdere professionalisering. Door een schaalvergroting kan men bijvoorbeeld een ruimere efficiëntie en een beter prestatieniveau bewerkstelligen.

Ook in dit licht moet de voorbereiding van het nieuwe erkenningsbesluit worden gesitueerd. Vragen die hierbij gesteld worden, gaan onder meer over de minimale of optimale schaal van sociale huisvestingsmaatschappijen en de vereiste personeelsbezetting. Ik heb hiervoor aan het Steunpunt Ruimte en Wonen de opdracht gegeven te zoeken naar goed onderbouwde criteria voor de erkenning van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Het onderzoek 'Performantiecriteriën voor de werking van de sociale huisvestingsmaatschappijen' wordt momenteel uitgevoerd en zal midden 2008 klaar zijn.

Het erkenningsbesluit, dat er eind 2008 zou moeten zijn, zal de nodige stimulansen bevatten om te komen tot performante en professionele maatschappijen. Het zal tevens in een groeitraject voorzien. Bijgevolg zal de nodige ruimte worden gecreëerd om zich te richten naar het vereiste performantieniveau.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de minister, de omzendbrief waarnaar ik verwees, dateert van 20 december 2007. Hij bevestigt dat het pseudowetgeving is, dat men iets in een omzendbrief zet om iets gemakkelijker te maken. Het is wel een omzendbrief van de Vlaamse overheid, wat betekent dat het kader wordt aangegeven door Vlaanderen en dat de raad van bestuur kijkt wat er kan binnen dat kader.

Een secretaris-generaal van de Vlaamse Gemeenschap is dus onderbetaald, want ik vind het niet gepast om een bouwmaatschappij – ook al is ze de grootste van het

land – te vergelijken met een departement van een secretaris-generaal. Ik hoor velen zeggen dat je ook moet kijken naar de omzet en dat hij ook aan management doet. De omzet van een SHM kun je totaal niet vergelijken met de omzet in de privésector. Bij een SHM gaat het om gegarandeerde huuropbrengsten. Je kunt dus moeilijk vergelijken.

Het gaat me niet om Benny Forier. Ik klaag de manier aan waarop een en ander tot stand komt: het gebeurt niet transparant, wat volgens mij nodig is, ook voor bouwmaatschappijen.

We moeten goed weten waarvan we komen. Twee tot drie jaar geleden was het een schande dat een zaakvoerder van een bouwmaatschappij met een bepaald type wagen reed, was het een schande dat men met vier in de loges van het voetbal zat. Ik kan zo nog voorbeelden geven. Deze slinger zou wel eens naar de andere kant kunnen doorslaan.

Als men een goede wedde geeft, onder welk statuut is dat dan? De weddes in Antwerpen zijn gestoeld op die van de autonome gemeentebedrijven. Zijn dat dan wedden van ambtenaren, in combinatie met grote groepsverzekeringen, in combinatie met een bedrijfswagen, in combinatie met grote onkostenvergoedingen? Dit zou ik wel eens willen zien in de sociale huisvestingssector. Sommige zaakvoerders zijn nog echte overheidsambtenaren, met een goede wedde, maar ook met een goed pensioen. Als je daarvan een mix maakt, wil ik wel eens zien of je kandidaten vindt. Toen ik naar Antwerpen ging, was er ook al sprake van een groepsverzekering. Ik heb een zaakvoerder gekend die toen hij op pensioen ging de lotto won. Ik waarschuw gewoon. Probeer het kader aan te houden om misbruiken te voorkomen. Eén misbruik waarop de media springt, brengt de hele sector in diskrediet. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Mijnheer de minister, binnen een jaar, wanneer het toezichtbesluit werkt, moeten we eens grondig evalueren. Gaat het gepaard met sterk stijgende weddes of groepsverzekeringen? U weet ook dat de groepsverzekeringen vroeger strikt gereguleerd waren omwille van het voorval in Antwerpen. Stel dat je op pensioen gaat, en je ontvangt 700.000 euro. Dat is gebeurd, tien of vijftien jaar geleden. Het is geen gewone sector, maar een sociale sector.

Het fenomeen ontstaat dat men om bij te klussen in allerlei raden van bestuur zetelt. Zie maar naar mevrouw Lieten van De Lijn. Dat is om te compenseren. Een bedrijf als De Lijn kun je nog niet vergelijken met de grootste bouwmaatschappij van het land. Ik pleit voor voorzichtigheid en transparantie.

Minister Marino Keulen: Mijnheer Decaluwe, in ons nieuw financieringsstelsel krijgen maatschappijen

enkel een gewestelijke sociale correctie in de mate dat de kosten en werkingsmiddelen onder bepaalde plafonds blijven. Ook dat is een instrument om ontsporing tegen te gaan. De transparantie waarop u hamert wil ik zeker meenemen, om te vermijden dat mensen misbruik zouden maken van een schemerzone. Ook de evaluatie wil ik zeker uitvoeren, want ik ben de eerste die daar uiteindelijk baat bij heeft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de krijtlijnen van het aangekondigde nieuwe minderhedendecreet

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, u zei daarnet tegen mevrouw Dua dat een blauwe minister voor Huisvesting goed is om ons tegen te verzetten. Dat geldt des te meer als het gaat om uw bevoegdheden Minderheden en Inburgering. Als u niet bestond, zou men u moeten uitvinden, bij wijze van spreken.

Mijn interpellatie gaat over uw conceptnota in verband met de aanpassing van het Minderhedendecreet. Dat die aanpassing eraan kwam, was aangekondigd in het regeerakkoord. We hebben dat ook kunnen volgen naar aanleiding van de doorlichting door de inspectie van Financiën van de integratiediensten en -centra. Het was geen verrassing dat u met een wijziging kwam. Wel verrassend is uw aanpak. U maakt in de conceptnota duidelijk de keuze om niet langer een aparte werking te behouden voor etnisch-culturele minderheden, maar die sector om te vormen tot een diversiteitsector. Eigenlijk volgt u daarmee het voorbeeld van burgemeester Janssens in Antwerpen.

De minderhedensector ontstond in de jaren tachtig. Steeds meer allochtonen vestigden zich in de achtergestelde wijken van de stad. Mijnheer de minister, u zult het met mij eens zijn dat de overheid in die jaren heeft gefaald. De overheid heeft die nieuwkomers niet of slecht onthaald. Vzw's groeiden toen uit allerlei fondsen om nieuwkomers te helpen met papierwerk, kinderen te helpen bij hun huiswerk enzovoort. Zo ontstond in het verlengde van de sector rond de samenlevingsopbouw ook een minderhedensector.

Die minderhedensector trachtte de samenlevingsproblemen weg te masseren door allochtonen en autochtonen via allerlei initiatieven op een prettige manier samen te brengen, zoals samen couscous eten. Dat die minderhe-

densector op die manier maar een klein percentage van de allochtone bewoners kon bereiken is logisch. De waarheid achterhaalde hun werking snel. Tegen de problemen die ontstaan als gevolg van uithuwelijken en gezinshereniging is geen couscousschotel opgewassen.

Het grote probleem is dat we schieten op de pianist. De minderhedensector heeft het gelag betaald voor het gebrek aan visie en beleid van de overheid. Sinds de jaren negentig, toen wij samen in de regering zaten, hebben we het geweer van schouder veranderd. We erkennen dat er een voortdurende migratie is. Nieuwkomers moeten we dus onthalen. Tussen 2000 en 2008 is de toon verschoven van onthaal naar inburgering en van vrijwillige naar verplichte inburgering. Dat vind ik op zich niet zo erg. In tegenstelling tot wat u soms beweert, is de verplichte inburgering ingevoerd via een decreet dat ik als minister heb laten goedkeuren door het parlement. Ik heb het er wel moeilijk mee dat achter dat beleid alles verschuift naar het denken in rechten en plichten. Integratie wordt steeds meer een individuele verantwoordelijkheid. Er zijn genoeg kansen, en als je die niet grijpt, is het je eigen schuld.

In uw conceptnota zet u nog een stapje verder, mijnheer de minister. U erkent alleen nog dat er een verschil is tussen autochtonen en allochtonen als het gaat over toegankelijkheid. U beperkt het beleid tot een toegankelijkheidsbeleid. U concludeert bijvoorbeeld dat allochtonen moeilijker toegang hebben tot functies in de administratie. In uw visie is dat probleem vergelijkbaar met toegankelijkheidsproblemen van andere minderheden, zoals holebi's of vrouwen. Vanuit die visie is het dan logisch dat je geen aparte sector voor allochtonen meer hebt, maar dat je een diversiteitbeleid voert.

U neemt nog een volgende stap. Als uiterlijke kenmerken van cultuur of religie de toegangskansen verkleinen, wordt verwacht dat het individu zich aanpast. Het hoofddoekenverbod in Antwerpen past perfect in dat denken – rood en blauw zijn het soms toch nog eens. Wie van het Antwerpse OCMW een leefloon wil, mijnheer de minister, wordt verwacht er alles aan te doen zo snel mogelijk werk te hebben. Er wordt gevraagd of je eventueel bereid bent je hoofddoek af te zetten als die de toegang tot de arbeidsmarkt bemoeilijkt. Als je dat niet wilt, wordt die weigering bekeken als een gebrek aan werkbereidheid en krijg je geen leefloon meer. Wat is nog het verschil met 'aanpassen of oprotten'? We zitten volledig in die lijn. Allochtonen die niet assimileren, worden weggeschoven.

Een tweede grote fout is dat uw visietekst vertrekt van het feit dat integratie een individueel gegeven is en een individuele verantwoordelijkheid. Ik citeer een van de merkwaardige passages uit uw nota: "Elke man of vrouw moet voor zichzelf kunnen kiezen welke aspecten van zijn of haar persoon bijdragen tot zijn of haar

zelfrealisatie, met alle consequenties die deze keuze met zich meebrengt. Het laatste aspect – mensen niet opsluiten in een subcultuur – betekent echter niet dat mensen zich niet mogen verenigen met het oog op emancipatie en empowerment.” Vooral de eerste zin is erg belangrijk. U zegt dat mensen zelf maar moeten beslissen of ze willen assimileren, en als ze dat niet willen, hebben ze brute pech. Dan is het hun eigen schuld dat ze minder kansen hebben.

Een derde belangrijke lijn is de keuze om het diversiteitsbeleid te organiseren op het lokale niveau via diversiteitsdiensten in de gemeenten en huizen van diversiteit in de steden. De opdrachten voor deze diensten zijn zeer vaag. Ik onthoud alleen dat gemeenten en steden worden verplicht een zoveelste plan op te maken om te zeggen hoe zij die diversiteit zullen organiseren. Met andere woorden zal, in tegenstelling tot wat u en uw partij altijd zeggen, de planlast nog maar eens verhogen voor de lokale besturen.

Ten vierde kiest u resoluut voor de gemeenten om het lokale diversiteitsbeleid gestalte te geven. Dit beantwoordt misschien aan de opmerkingen van de audit die terecht wees op dubbel werk van de integratiediensten die behoren tot de openbare besturen en de integratiecentra. Maar in die audit heb ik nooit gelezen dat men de private sector dan maar moest afschaffen.

De nota benadrukt te weinig de regierol van de gemeenten en provincies. De gemeenten maken een plan voor de Vlaamse overheid die in ruil daarvoor financiert. De gemeente heeft niet de regierol om bijvoorbeeld lokale integratiecentra aan te sturen.

De conceptnota zoals die nu voorligt, roept meer vragen op dan ze antwoorden geeft. Resoluut kiezen voor een diversiteitsbeleid dat achterstelling die wordt veroorzaakt door ras, huidskleur, afkomst, etnische of nationale afstamming, door geloof of levensbeschouwing, of door geslacht of door seksuele geaardheid wil overkoepelen, gooit alles op een hoop. Dat maakt een beleid op maat minder dan ooit mogelijk. Vooral voor de etnisch-culturele sector worden de problemen minder dan ooit in kaart gebracht of erkend of wordt samenleven in verschil georganiseerd.

Het is perfide om verschillende minderhedensectoren te laten samengaan, zonder dat duidelijk is hoe de subsidiestructuren in de toekomst zullen verlopen. Ik kan uit uw conceptnota niet afleiden dat er geweldig veel meer middelen zouden komen. Zullen die sectoren tegen elkaar worden uitgespeeld om elk een stuk van de koek te krijgen?

Ten slotte zegt uw conceptnota ook weinig over andere aspecten van het huidige etnisch-culturele Minderhedendecreet. Ik denk bijvoorbeeld aan mensen zonder papieren, woonwagenbewoners of binnenschippers. Die

doelgroepen waren opgenomen in het huidige decreet. Van die mensen is in uw conceptnota weinig of niets terug te vinden. Waarom kiest u ervoor om niet langer een aparte werking te hebben voor etnisch-culturele minderheden? Waarom stapt u over naar een diversiteitsector voor alle minderheden?

Wat is de plaats van de organisaties van etnisch-culturele minderheden, van de vrouwenwerkingen, van de holebi-groeperingen in deze visie?

De lokale besturen krijgen een grote verantwoordelijkheid: ze moeten diversiteitsplannen uitwerken. Maar het is erg betuttelend: ze krijgen geen regiefunctie. Ze kunnen bijvoorbeeld geen lokale organisaties aansturen.

Zal het nieuwe decreet ook de middelen en bevoegdheden reglementeren van de minister van Gelijke Kansen? De regering heeft al een nieuw decreet goedgekeurd inzake Gelijke Kansen. Wat is de relatie tussen de twee decreten? Wat is de plaats van de tolkendienst, de opvang van mensen zonder papieren, de woonwagenbewoners enzovoort in dit nieuwe concept?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Mevrouw Vogels neemt al een voorschot op de discussie die grondig moet en zal worden gevoerd als het Minderhedendecreet is ingediend in het parlement. Een conceptnota heeft blijkbaar al enkele krijtlijnen uitgezet.

Mevrouw Vogels heeft gelijk als ze het feit hekelt dat alle minderheden op een hoopje worden gegooid. Maar dat is niet nieuw. Stilaan is dat een courante praktijk in het beleid. Dikwijls worden andere minderheden, zoals bijvoorbeeld mindervaliden, er met de haren bij gesleurd om te camoufleren dat men zich in de eerste plaats richt tot allochtonen. Ik denk bijvoorbeeld aan Jobkanaal. Het is wel de eerste keer dat ik Groen! kritiek hoor uitoefenen op dergelijke trucs.

Dat de visietekst vertrekt van de individuele verantwoordelijkheid van allochtonen vind ik een goede zaak. In feite is het de normaalste zaak ter wereld. Ik kan aannemen dat het een ommezwaai betekent voor een sector die zich jarenlang heeft beziggehouden met wat mevrouw Vogels wegmasseren noemt, of wat ik pampieren zou noemen.

Ik ben het ook eens met de weliswaar voorzichtige boodschap in de visietekst aan allochtonen om uit hun eigen culturele cocon te breken. Voor ons is dat een essentiële voorwaarde tot aanpassing aan onze cultuur, want dat is en blijft onze betrachting. Allochtonen moeten zich dus niet, zoals de collega stelt in haar vraag, in de eerste plaats goed voelen in hun eigen cultuur. Ze moeten zich goed voelen in onze samen-

leving, bij onze manier van leven en bij onze waarden en normen. Ze moeten daar ook moeite voor doen.

Mevrouw Vogels heeft wel een punt wanneer ze aanklaagt dat de gemeenten met een zoveelste plan zullen worden opgezadeld. Nochtans komt dat van een minister die misschien meer dan wie ook zou moeten beseffen dat de gemeenten nu al kreunen onder de planlast. Het is nefast voor het voeren van een coherent beleid op vlak van integratie van allochtonen, om dat helemaal over gemeenten te verspreiden. Ik vind die versnippering nu al een probleem. Mevrouw Vogels heeft het gehad over de hoofddoekenkwes­tie. Die kwes­tie is nu al versnipperd over de gemeenten, en dat staat een duidelijke boodschap aan de allochtonen en een coherent beleid in de weg.

Ik wil herhalen, en daarmee vertel ik geen geheim, dat wij nooit goede maatjes zijn geweest of zullen zijn met de minderhedensector of de diversiteitsector zoals die nu heet. Ik ben ervan overtuigd dat het voor een deel aan die sector en de manier van werken die de sector tot op vandaag hanteert, te wijten is dat grote groepen allochtonen zich niet aanpassen aan onze samenleving.

Als er zoals mevrouw Vogels zegt een totale ommekeer zit aan te komen, dan kan ik dat alleen maar toejuichen. Ik vrees dat die ommezwaai lang niet zo spectaculair zal zijn, en maar in beperkte mate tegemoet zal komen aan onze wensen. We zullen daar ongetwijfeld uitsluitel over krijgen zodra het ontwerp van decreet er is.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik kan me vinden in enkele opmerkingen van mevrouw Vogels over de conceptnota. Er zijn nog hiaten. De tolkendienst bijvoorbeeld is nog niet uitgewerkt. Daarvoor moeten we wellicht wachten op het uitgewerkte ontwerp van decreet. Ook de rol van de gemeenten blijft onduidelijk.

Zoals de heer Van Dijck zegt, komt er een nieuw plan. De gemeenten zullen zich weer moeten aanpassen, en ze gaan al gebukt onder een zware werklust. Zijn ze klaar voor een nieuw plan? Kunnen ze dat zelfstandig uitwerken? Is de kennis daartoe voorhanden? Hebben ze de nodige mankracht? Daar moeten we rekening mee houden.

Mevrouw Vogels, u hebt het over “minderheden op een hoopje gooien”. Ik heb daar moeite mee. Ik kan me vinden in een diversiteitsbeleid. Niet alle maatregelen zullen voor alle allochtonen gelden. Het kan een algemeen beleid zijn met specifieke regelingen per groep allochtonen. U moet niet bang zijn, het zal nooit één groep zijn. De allochtonen zullen nooit op dezelfde manier kunnen worden benaderd als de holebi's. Dat is iets anders, maar het valt wel onder hetzelfde beleid.

Is inburgeren een individuele zaak aan het worden? Het inburgeringsbeleid is een kansenbeleid. We bieden als overheid alle kansen aan nieuwkomers – en binnenkort aan oudkomers – om deel te nemen aan onze maatschappij. Zij moeten respect hebben voor onze waarden en normen en die naleven, zeker in het openbaar. Ze moeten onze taal leren, en ze moeten onze wetten en decreten naleven. Dat is onze visie. Er zijn rechten, maar ook plichten voor de nieuwkomers. Groen! besteedt te weinig aandacht aan de plichten.

Het hoofddoekende­bat is hier al gevoerd. De Vlaamse overheid kan daar momenteel geen coherent beleid rond voeren, de gemeenten beslissen daar individueel over. In Gent mag het niet, op een andere plaats wel, en nu beginnen de OCMW's er ook al over. Voor mij moet er een coherent beleid worden gevoerd. Ik vind overigens dat de openbaredienstverlening en de ambtenaren helemaal neutraal moeten zijn. Meer valt daar niet over te zeggen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: In dit debat worden aan de lopende band intentieprocessen gemaakt. Iedereen slaat diezelfde weg in, en doet daar lustig aan mee.

Ik werk aan een administratieve vereenvoudiging en planlastvermindering. Iedereen heeft zich nu in het hoofd geprent dat er extra plannen komen voor de gemeenten. Dat is niet waar. Momenteel moet men een omgevingsanalyse maken voor drie jaar. Daarnaast moet er een gemeentelijk minderhedenplan komen voor drie jaar. Er moet een convenant worden afgesloten met de Vlaamse Gemeenschap voor drie jaar. Men moet jaarlijks een jaarplan en een jaarverslag opstellen. In de toekomst moet er een convenant voor drie jaar komen en een jaarplan. Dat is alles. Dat is een duidelijke verlichting van de administratieve formaliteiten en verplichtingen ten opzichte van de bestaande procedures.

Het gaat er inderdaad niet om “om alles op een hoop te gooien”, mevrouw Vogels: het gaat om een gelijkemansbeleid. Het gaat over gelijke behandeling, over emancipatie en participatie. In het Gelijkekansen­decreet hebben we het ook over gender, holebi's, toegankelijkheid enzovoort. Dat is geen grote mikmak, dat heeft allemaal zijn plaats als aparte entiteit.

Als u citeert uit teksten, moet u dat volledig doen. De titel van de vorige paragraaf is namelijk: ‘Kansen bieden, kansen benutten’ en de titel van de volgende paragraaf is ‘Mensen niet uitsluiten’. Beide titels zijn uiterst betekenisvol. Dit is een uiterst evenwichtige gedachtegang, alles zit erin vervat. Het ontwerp is op de toekomst gericht. We zijn daar nu concreet mee bezig binnen de regering.

Om op uw eerste vraag te antwoorden, mevrouw Vogels, wil ik u even de visie op het diversiteitsbeleid

in herinnering brengen die ik in de conceptnota heb verwoord: “Wij streven naar een samenleving van 6 miljoen mensen, waarin niemand wordt uitgesloten, waarin de overheid de vrijheid en de mogelijkheden garandeert om eigen keuzes te maken, en waarin elk individu en elke organisatie zich er verantwoordelijk voor voelt dat elkeen, ongeacht zijn of haar achtergrond, beperkingen, herkomst of aard, actief meedoet.” Daar kan men een heel leven mee voort, met die filosofie.

Om deze visie te realiseren moet de overheid op een consequente manier in alle maatregelen die zij neemt met deze diversiteit rekening houden. We gaan uit van het feit dat diversiteit een universeel gegeven is en dat iedereen in de samenleving op die manier in zekere zin doelgroep van dit beleid wordt. Mensen verschillen van elkaar in overtuiging, waarden, cultuur, opleiding, economische positie, leeftijd, geslacht, leefstijl, seksuele geaardheid, afkomst, nationaliteit, fysieke kenmerken of vaardigheden.

Tot nu toe werd ervoor gekozen om voor verschillende kansengroepen aparte sectoren te ontwikkelen. Dit had ongetwijfeld bepaalde voordelen, omdat op die manier bepaalde specifieke problemen sterker in de verf gezet konden worden en zo nodig aparte maatregelen genomen konden worden. Het belangrijkste nadeel van een categoriale benadering is dat mensen die tot deze zogenaamde kansengroepen behoren, op die manier als een probleemgroep of aparte groep blijven worden beschouwd, en dat hun mens-zijn herleid wordt tot het kenmerk dat hen doet deel uitmaken van deze groep. Een opsplitsing in diverse aparte sectoren, versterkt mijns inziens de segregatie tussen de verschillende groepen, en gaat voorbij aan het feit dat ieder mens uniek is en toch gelijk in zijn verscheidenheid.

Er zijn belangrijke voordelen van het samenvoegen van de verschillende dimensies van diversiteit binnen één dienst. Er is de vergroting van de samenwerking en versterking van de reflex om op een inclusieve manier maatregelen te nemen die alle burgers ten goede komen. Het zorgen voor gelijke kansen en samenleven in diversiteit moet in de eerste plaats in alle reguliere beleidsdomeinen als reflex worden ingebouwd. Binnen lokale besturen bijvoorbeeld zullen diversiteitsdiensten vooral tot taak hebben de andere lokale diensten te ondersteunen bij het afstemmen van hun werking op een divers doelpubliek, zowel in hun dienstverlening als in hun communicatie. Op die manier kan er met een grotere efficiëntie en minder verlies aan middelen gewerkt worden. Wat het samenleven betreft, kan een diversiteitsdienst vooral de focus leggen op wat mensen bindt, veeleer dan op de verschillen die hen zouden kunnen scheiden. Vooral voor het beleid ten aanzien van de etnisch-culturele dimensie van diversiteit is er soms weinig draagvlak. Eén diversiteitsdienst die coördineert, kan zorgen voor een verhoging van het maatschappelijke en bestuurlijke draagvlak voor het beleid ter versterking van de gelijke kansen en het samenleven in diversiteit.

Ik wil hierbij even een misverstand uit de wereld helpen, namelijk dat er binnen een diversiteitsdienst geen specifieke maatregelen meer mogen worden genomen voor specifieke doelgroepen. Natuurlijk is dit nog steeds mogelijk, en het is mijn bedoeling om bij de uitwerking van het ontwerp van decreet de focus op de verschillende doelgroepen expliciet te garanderen. Een overheid moet wel in de algemene maatregelen die ze neemt steeds rekening houden met de diversiteit van haar bevolking. De diversiteitsdienst kan hiervan de motor zijn.

De kerntaak van de organisaties van etnisch-culturele minderheden, van de vrouwenwerkingen en van de holebi-organisaties is het bevorderen van de participatie van de doelgroep waar ze zich specifiek op richten. Deze kerntaak omvat minstens volgende deeltaken: bevorderen van empowerment en emancipatie, belangenbehartiging, vertegenwoordiging en beleidsaanbevelingen en werken aan correcte beeldvorming.

Binnen het nieuwe decreet is het onze bedoeling om op Vlaams niveau organisaties te subsidiëren per specifieke doelgroep, bijvoorbeeld het Forum voor Etnisch-culturele minderheden. Hoewel ze elk in hun werking de focus leggen op één specifieke dimensie van diversiteit – bij het forum is dat de etnisch-culturele dimensie – zullen ze binnen de doelgroep waar ze voor werken, ook oog hebben voor de andere dimensies van diversiteit, bijvoorbeeld de vrouw/man-verhouding.

De lokale besturen krijgen de verantwoordelijkheid voor de diversiteitswerking. Ze krijgen een grote verantwoordelijkheid, moeten diversiteitsplannen uitwerken terwijl ze geen regiefunctie krijgen ten aanzien van organisaties en het al helemaal niet duidelijk is of hier ook middelen tegenover staan. Werden deze plannen doorgepraat met de lokale besturen? Indien de conceptnota te weinig de regierol van de lokale besturen benadrukt, dan weerspiegelt dit onvoldoende mijn opvattingen hierover, en zullen we dit sterker in de verf moeten zetten. Ik meen dat de lokale besturen inderdaad een regiefunctie moeten kunnen uitoefenen ten aanzien van andere organisaties op het grondgebied van de gemeente.

Ook binnen het huidige decreet en binnen de overeenkomsten die de afgelopen jaren werden afgesloten met de lokale besturen, speelden de integratiediensten de rol van regisseur van het lokale minderhedenbeleid. De gemeenten kregen hiervoor dan ook de nodige middelen binnen hun subsidie-enveloppe, en zullen die ook blijven krijgen. Ik wil bovendien opmerken dat ik in de begroting 2008 middelen heb laten inschrijven om tien extra integratiediensten te kunnen erkennen.

Ik ben ervan overtuigd dat lokale organisaties er alle belang bij hebben om te werken binnen een netwerk van organisaties die zich met dezelfde doelgroepen of

maatschappelijke uitdagingen bezighouden binnen hun gemeente. Om deze samenwerking vlot te laten verlopen is het logisch dat er een coördinator of regisseur wordt aangesteld. De voordelen die de lokale besturen bieden aan de organisaties die binnen hun regie meewerken zijn onder andere: het organiseren van overleg, gezamenlijke standpunten innemen, gezamenlijke communicatie, samenwerkingsprojecten opzetten enzovoort.

Vooraleer de conceptnota werd uitgewerkt, werd met een aantal medewerkers van de huidige diversiteitsdiensten informeel overleg gepleegd. Momenteel wordt een conceptnota besproken op het niveau van de Vlaamse Regering. De contouren voor het ontwerp van decreet worden daar vastgelegd. Een ontwerp van deze nota werd reeds besproken met het Minderhedenforum, met het Vlaams Minderheden centrum en met andere organisaties.

Op dit moment passen mijn diensten de nota aan, op basis van de vele reacties die deze uitgelokt heeft. Ik ben trouwens blij met deze vele reacties; het is net om deze reacties te krijgen dat we de nota verspreid hebben. Eén en ander toont alleszins aan dat de problematiek leeft, en daar kunnen we alleen maar blij om zijn.

Nadat zich op regeringsniveau een consensus heeft gevormd, zal formeel overleg gepleegd worden met, onder andere, de sector. Het is mijn bedoeling nog dit najaar een ontwerp van decreet aan het parlement voor te leggen.

Het is mijn ambitie, en die van mijn collega van Gelijke Kansen Van Brempt, om het gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid en het integratiebeleid zoals het nu gevoerd wordt, waar mogelijk te integreren. In dat opzicht zou het logisch zijn als in een volgende legislatuur beide bevoegdheden bij een en dezelfde minister zouden liggen. Zolang deze bevoegdheden niet samenvallen, meen ik dat moet worden gestreefd naar een maximale samenwerking tussen beide ministers.

Over de plaats van de tolkendienst en de bijzondere doelgroepen als mensen zonder papieren en woonwagewoners worden een aantal denkpijpen voorbereid. Net als bij de algemene lijnen van de geplande hervorming willen we voor de plaats van specifieke werkingen zoals de tolkendiensten of de bijzondere doelgroepen rustig de juiste keuzes kunnen maken. Laat mij toe om in dit verband duidelijk te stellen dat het geenszins in mijn bedoeling ligt om deze werkingen te laten verdwijnen. Het gaat vaak om de allerzwakste mensen in de samenleving. Deze mensen hebben er recht op dat de overheid haar verantwoordelijkheid opneemt. Dat zeg ik met volle overtuiging.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. U hebt een paar zaken verduide-

lijkt zoals de regiefunctie van de lokale besturen. Er wordt nog verder gepraat over de tolkendiensten en de woonwagewoners. Er wordt nog naar een oplossing gezocht.

Ik blijf het moeilijk hebben met uw basisvisie. Ik maak me zorgen over het feit dat het Vlaams Belang het veelal met u eens is. Dat versterkt me in mijn overtuiging dat we evolueren naar een samenleving waar alles wordt geïndividualiseerd. Degenen die mee kunnen, vrouwen of allochtonen, schuiven we naar voren. De rest schuiven we achteruit en zien we niet meer. Daar heb ik een groot probleem mee.

Volgens u reduceert de categoriale aanpak mensen tot een probleemgroep. Ik ben het daar niet mee eens. Ik vind wel dat ze tot een aparte groep behoren. Daar zit trouwens het verschil tussen onze visies. Een emancipatieproces wordt alleen voltooid als het per groep gebeurt. De vrouwen hebben zich alleen maar kunnen emanciperen omdat ze zich hebben georganiseerd in aparte vrouwenverenigingen. Ze moesten zich eerst als groep sterk voelen tegenover de dominante cultuur om er dan tegen in te gaan. Hetzelfde geldt voor de holebi's. Ze hebben zich pas kunnen emanciperen toen ze aparte verenigingen vormden. Dat is ook zo voor allochtonen. Als u uw integratiebeleid reduceert tot een individuele aangelegenheid, en tot het bieden van kansen via een inburgeringscursus, dan bent u fout bezig. Dat is kortzichtig. Op die manier bereiden we de toekomst helemaal niet voor.

Allochtone of andere jongeren die thuis niet het Nederlands spreken, hebben 50 procent kans om de school te verlaten zonder diploma. En dan gaat het nog om jongeren die de taal kennen, ze volgen les in het Nederlands. Het zijn vaak tweedegeneratiejongeren die perfect onze wetten en gewoontes kennen, maar er niet in slagen om met een diploma af te studeren. In mijn gemeente, Deurne, met zijn 70.000 inwoners, zijn vorig jaar 7 op de 10 kinderen geboren in een gezin met als thuistaal niet het Nederlands. Binnen drie jaar staan die kinderen op de drempel van de kleuterschool met in hun rugzak een andere taal en cultuur. Als wij deze groep alleen maar individueel benaderen, kan het zijn dat in mijn gemeente binnen 20 jaar 50 procent van de jongeren rondloopt zonder enig diploma. Het zou kunnen dat het Vlaamse opleidingsniveau, alle Lissabonnormen ten spijt, daalt in plaats van te stijgen.

Dit moeten we onder ogen durven zien, want dit kunnen we niet oplossen met een individuele aanpak. Dit kunnen we alleen oplossen als we de allochtone gemeenschap in haar diversiteit aanvaarden als afzonderlijke groep met eigen kenmerken, en een eigen religie, net zoals we vrouwen en holebi's aanvaard hebben met hun eigen kenmerken en identiteit. We hebben hier een fundamenteel meningsverschil, mijnheer de minister. Ik denk dat u een historische vergissing begaat.

Let wel, de etnisch-culturele sector moet absoluut hervormd worden, maar niet door daar een diversiteitsector van te maken en een individuele aanpak te ontwikkelen. U zegt eigenlijk dat u de probleemgroep niet meer in het zicht wilt brengen, u wilt hem onderbrengen in de diversiteitssector. Ik vind dat een totaal foute keuze. Mijnheer de voorzitter, ik dien een motie in die zin in.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Wim Van Dijk: Ik ben benieuwd naar de tekst van het ontwerp van decreet. De nota kreeg veel opmerkingen, er wordt nu aan een definitieve tekst gewerkt. We kunnen moeilijk discussiëren over een nota die volledig wordt verbouwd.

Mevrouw Vogels, ik ben het niet eens met uw benadering. U kunt vrouwen en holebi's die zich manifesteren en emanciperen niet vergelijken met de etnisch-culturele minderheden of allochtonen. Hun emancipatie zal er pas komen als ze zich aanpassen aan onze samenleving, en niet door zich als groep te bevestigen in de eigen identiteit. Dat is helemaal de verkeerde weg, dat kan de problemen alleen maar bestendigen. Goed, dat is een verschil in visie en dat zal er altijd zijn. U kent onze visie, wij kennen de uwe.

Het is ieders individuele verantwoordelijkheid om de stap te zetten naar aanpassing en integratie. Wat mij in die combinatie van die twee woorden het zwaarst weegt, is niet het woord individueel, maar het woord verantwoordelijkheid. En die verantwoordelijkheid moet iedereen nemen.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister, u hebt een conceptnota naar voren gebracht en een deel daarvan zou bij een bepaalde partij thuishoren. Ik heb moeite met die opmerking, mevrouw Vogels. Als er in uw programma goede punten staan, zal ik die ook overnemen hoor. Het maakt me niet uit van welke partij goede ideeën komen. Als ze overeenstemmen met een brede stroming in de samenleving, dan is dat toch gewoon zo?

Mijnheer de minister, de nieuwe plannen betekenen een administratieve vereenvoudiging. Dat is mooi. De gemeenten zullen zich natuurlijk wel moeten aanpassen aan de nieuwigheden, want de procedure is niet alleen verlicht, maar ook veranderd.

Mevrouw Vogels, uw vrees is onterecht. Gelijke kansen voor iedereen is verzekerd in de visie van de minister. Er zal rekening worden gehouden met de specifieke kenmerken van de groepen. De mogelijkheden om aparte maatregelen te nemen zijn verzekerd. Dat is logisch.

Er worden voorzieningen getroffen over de regiefunctie van de gemeenten. Het volstaat niet om in middelen te

voorzien. We moeten ook voor de nodige kennis en mankracht zorgen.

Mijnheer de minister, ik kan u bijtreden dat er in de toekomst misschien beter één minister van Gelijke Kansen en Inburgering komt. Die twee domeinen zouden misschien beter worden gekoppeld. Het is nog niet zo ver, dus grondig overleg met uw collega blijft aan de orde.

De samenwerking met alle actoren is uiteraard positief te noemen.

De conceptnota heeft nog geen definitieve vorm. Er kwamen veel reacties, misschien komen er nog binnen. De tekst moet nog worden aangepast.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Vogels werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Filip Dewinter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over een initiatief van de Marokkaanse overheid om de banden met de Marokkanen in het buitenland nauwer aan te halen en de gevolgen hiervan voor het Vlaamse inburgeringsbeleid

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, om het allemaal nog een beetje moeilijker te maken moeten ook de landen van herkomst van de allochtonen zich regelmatig in het debat.

In de tweede week van februari heeft de Marokkaanse regering zich geroerd bij monde van de heer Mohammed Ameur, minister voor Marokkanen in het buitenland, en dat zijn er 3.200.000. De stichting Hassan II legde een plan voor om de Marokkaanse – en dus islamitische – cultuur en taal van deze Marokkanen te verstevigen. Dat plan zou natuurlijk zware overheidssteun genieten. Het geldt niet alleen voor de eerste, maar ook voor de tweede en derde generatie. Minister Ameur verklaarde dat de in het buitenland levende Marokkanen de 17^e provincie van Marokko vormen.

De initiatieven zijn nogal uitgebreid. Men zou in 5 culturele centra die over de wereld zijn verspreid

– waarvan 3 in Europa en 1 in ons land – 120.000 kinderen van Marokkaanse afkomst onderwijzen in de Marokkaanse taal en cultuur. 540 leraars van Marokkaanse nationaliteit zullen dit werk op zich nemen in avond- en weekendklassen. Er worden aanzienlijke financiële middelen voor gereserveerd. Men zal tienduizenden Marokkaanse kinderen tijdens de zomervakantie naar Marokko halen om ze in contact te brengen met hun cultuur van oorsprong. Enzovoort.

Niet alleen de Marokkaanse overheid heeft dergelijke plannen. Wie de actualiteit volgt – het is overal groot nieuws, maar bij ons haalt dat natuurlijk de krant niet –, weet dat in Duistland een week of twee geleden de Turkse premier Erdogan met een grote campagne is gestart. Op twintigvierkantemeterborden in het Turks, verspreid over heel Duitsland, riep Erdogan zijn ex-landgenoten op om naar een meeting te komen in Keulen. Meer dan 20.000 Turken kwamen daarop af. Erdogan verklaarde daar in het Turks dat assimilatie een misdaad is tegen de mensheid. Hij verspreidde de boodschap dat de Turken in Europa hun cultuur, identiteit en taal moeten trouw blijven. En dergelijke meer.

Dat soort boodschappen is niet nieuw. Van Hassan II zaliger over de Marokkaanse minister Ameur tot en met Erdogan worden regelmatig dit soort boodschappen verspreid. Nu wordt het echter heel concreet met projecten, scholen, culturele centra, veel geld en 540 leerkrachten. Dat heeft deels te maken met hun overtuiging dat waar een Turk, Marokkaan of islamiet ook leeft, hij altijd Turk, Marokkaan en in eerste instantie islamiet blijft. Wat me opvalt, is dat steeds minder allochtonen van de tweede en derde generatie zichzelf nog identificeren met hun oorspronkelijk land van herkomst en zich steeds minder Vlaamse Turken of Turkse Vlamingen noemen, maar zich steeds meer identificeren met hun geloofsovertuiging en zich islamieten noemen. Dat is de identiteit van de allochtoon anno 2008 geworden.

Los daarvan is er een tweede reden, en die is van pecuniaire aard: geld natuurlijk. Zolang men de hier verblijvende Marokkanen van de tweede, derde en zelfs binnenkort vierde generatie, ervan kan blijven overtuigen om hun land, cultuur en taal van oorsprong trouw te blijven, hoe meer geld er natuurlijk vloeit naar dat land van oorsprong. Het is geen toeval dat de inkomsten van Marokkanen die in het buitenland verblijven nog altijd de eerste en belangrijkste bron van inkomsten zijn voor een land zoals Marokko met 3,2 miljoen Marokkanen in het buitenland.

Maar dat is hier geen debat waard. Er wordt hier niet over gediscussieerd. In de Nederlandse Kamer en in Duitsland was er een groot debat. Wij laten het niet aan ons hart komen, maar het is natuurlijk wel een probleem dat steeds uitdrukkelijker rijst.

Mijnheer de minister, ik vraag me af hoe de overheid en u als minister van Inburgering hierop reageren. Bent u op

de hoogte van die plannen? Ik vermoed van wel, want het kreeg in ieder geval in de buitenlandse pers heel veel aandacht. Hoe reageert u daar dan op? Want ook de hier verblijvende Vlaamse Marokkanen en Vlaamse Turken of Marokkaanse Vlamingen en Turkse Vlamingen, zullen met het beleid van de Marokkaanse overheid, regering en Stichting Hassan II – overigens een verlengstuk van de Marokkaanse regering – geconfronteerd worden als het het plan is om ook hier een cultureel centrum van de Marokkaanse overheid op te richten met tientallen Marokkaanse leerkrachten. Men plant ieder jaar zo'n centrum, en er komen er vijf. Hoe reageert u daarop? Hebt u al bij de Marokkaanse overheid, zijnde de ambassadeur, informatie opgevraagd en eventueel een standpunt ingenomen?

Ik ben van oordeel dat zulke initiatieven uit de landen van herkomst helemaal haaks staan op de betrachtingen van de Vlaamse overheid om deze mensen te integreren en in te burgeren. Dit is uiteindelijk compleet contraproductief ten aanzien van wat u probeert te realiseren. Ik kan me niet voorstellen dat u staat te applaudiseren voor het initiatief van de Marokkaanse en Turkse regering die steeds duidelijker de intentie uitdrukken – niet alleen met woorden, maar ook met daden – om ervoor te zorgen dat Marokkanen, die hier reeds verschillende generaties verblijven en nog steeds een dubbele nationaliteit hebben, trouw blijven aan hun land van herkomst.

Ik wil u er trouwens nog eens op wijzen dat het de Marokkaanse overheid is die de toestemming moet geven aan een Belgische Marokkaan als die aan zijn Marokkaanse nationaliteit wil verzaken. Hij kan er niet eens zelf over beslissen. Dit alles is zeer zorgwekkend, en hopelijk hebt u hierop een scherpe reactie.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister, geachte collega's, ik zie dat de meerderheid op één iemand na gaan lopen is, en ik moet dan ook nog de heer Dewinter gelijk geven.

De voorzitter: Dit wordt allemaal opgeschreven.

De heer Gino De Craemer: Ja, ik kan me vinden in de vragen die de heer Dewinter zich stelt, want ik en mijn partij stellen ons die vragen ook. Net zoals de Turkse premier Erdogan zich meende te kunnen veroorloven tijdens een toespraak in Duitsland over de integratie van Turken in dat land, neemt de Marokkaanse overheid, weliswaar via de Stichting Hassan II, initiatieven voor Marokkanen in het buitenland. Het verwondert me ten eerste dat Turkije dit doet terwijl het zich kandidaat stelt voor het Europese lidmaatschap.

Voor de N-VA kan dit niet. De inburgeringstrajecten die Vlaanderen aanbiedt aan nieuw- en in de toekomst

ook aan oudkomers, worden door deze initiatieven en uitspraken ondermijnd. De trajecten maatschappelijke oriëntatie, taalkennis en loopbaanoriëntatie dienen strikt uitgevoerd en gevolgd te worden. Het zijn kansen die we aanbieden aan die nieuwkomers om zich te integreren. We begeleiden hen ook in het vinden van een job. Deze kansen moeten ze inderdaad aangrijpen. Ze moeten respect hebben voor onze cultuur, voor onze taal en onze wetten. Dat is van primordiaal belang om zich te integreren in onze maatschappij.

Op het eerste gezicht lijken de initiatieven van zowel de Turkse als van de Marokkaanse overheid het tegenovergestelde te willen bereiken. Het gaat hier om het ondermijnen van onze basiswaarden: de vrijheid van meningsuiting, gelijkheid tussen man en vrouw, scheiding van kerk en staat. Dit alles lijkt me ondermijnd te worden als de plannen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Mijnheer de minister, hoe wil de Vlaamse Regering hierop reageren en zich voorbereiden? Of wachten we tot de Marokkaanse en Turkse overheid deze oproep ook in Vlaanderen zal lanceren? Ik zou u willen vragen om het debat hierover te openen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de uitspraak van de heer Mohammed Ameer, de Marokkaanse minister bevoegd voor de Marokkanen in het buitenland, als zouden Europese Marokkanen een 17e regio vormen, moet voor zijn eigen rekening worden gelaten.

Ik neem aan en ga ervan uit dat het geen oproep is die strijdig is met de inspanningen van de Vlaamse overheid inzake het inburgeringsbeleid. Op dat beleid komen we trouwens geen millimeter terug, want dit is wetgeving en daar houden we ons aan. Ook binnen de doelgroepen zelf is daar het grootst mogelijke draagvlak voor. Men stelt het vaak voor dat we op spanningen of voorbehoud stuiten, maar er is bij de beide doelgroepen de grootste belangstelling voor omdat men de emancipatorische boodschap ten zeerste begrijpt.

De Vlaamse overheid streeft naar een Vlaamse samenleving waarbij alle mensen, ongeacht hun herkomst, leefbaar samenleven in diversiteit. De essentie daarbij is dat elke burger, ongeacht zijn herkomst, zich houdt aan de democratische waarden en normen die onze samenleving schragen. Dat is ook de kern van het Vlaamse inburgeringsbeleid. Men houdt zich aan de Vlaamse waarden en normen en dat geldt voor iedereen, voor alle Vlamingen die hier al een heel leven lang wonen en ook voor de nieuwkomers.

Het nieuwe inburgeringsbeleid gaat daarom uit van de doelstelling van één samenleving – de Vlaamse – waar

individuen met diverse achtergronden 'met elkaar' kunnen leven. We willen komen tot een sociale cohesie waarbij ieders eigenheid en culturele identiteit blijft voortbestaan – dat is misschien een duidelijk verschil met de heer Dewinter – maar waarbij de gangbare waarden, normen en regels van onze democratische rechtsstaat, de hoeksteen van de Vlaamse samenleving blijven vormen.

Iedereen moet zich houden aan de regels van de rechtsstaat en een aantal beginselen waarop onze pluralistische samenleving is gestoeld, met name de gelijkwaardigheid van man en vrouw, de scheiding van kerk en staat, de vrijheid van meningsuiting. Daar zullen we ook nooit op toegeven omdat dit net diversiteit leefbaar maakt en houdbaar maakt. We geven aan minderheidsgroepen kansen omdat de overheid neutraal is in godsdienstbeleving. Dat maakt het mogelijk voor minderheidsgodsdiensten om hier te gedijen, maakt het mogelijk voor mensen om niet te geloven, maakt het mogelijk voor mensen om eventueel van geloof te kunnen veranderen. Alles wat buiten de regels van de rechtsstaat en de algemene beginselen valt, behoort tot de persoonlijke vrijheid van de mensen.

Wat is iemands politieke overtuiging? Wat is iemands religieuze overtuiging? Wat is iemands seksuele voorkeur? Wat eten mensen graag? Wat lezen ze? Dat is hun persoonlijke vrijheid en daar doen ze dus mee wat ze willen zolang ze de uitgangspunten maar respecteren.

De Vlaamse Regering acht het dus van belang dat allochtone Vlamingen hun culturele identiteit niet opgeven, maar deze juist als een meerwaarde integreren in de Vlaamse samenleving. Het respecteren van diversiteit ligt besloten in de fundamentele waarden die aan de basis liggen van de Vlaamse samenleving zoals de gelijkwaardigheid van alle mensen, de scheiding van kerk en staat, de vrijheid van meningsuiting. Deze worden dan ook bijgebracht via de cursus maatschappelijke oriëntatie.

In dit opzicht zijn Vlamingen van Marokkaanse herkomst in de eerste plaats Vlamingen en moeten zij alle kansen krijgen en grijpen om zich te ontplooien binnen de Vlaamse samenleving. Dat is ook de toekomst voor henzelf, voor hun kinderen, voor hun gezin. Dit belet niet dat hun Marokkaanse achtergrond deel uitmaakt van hun identiteit.

Als minister bevoegd voor de inburgering, pleit ik ervoor dat de Marokkaanse gemeenschap in Vlaanderen actief deelneemt aan de Vlaamse samenleving en niet louter terugplooit op cultuur van het land van herkomst. Het lijkt mij aannemelijk dat minister Ameer ervoor heeft willen pleiten dat de onderdanen van Marokko die in het buitenland verblijven de banden met hun land van herkomst in ere zouden houden. Voor

zover die zorg ook samengaat met een goede en positieve inschakeling in de Vlaamse samenleving, is zij niet strijdig met het inburgeringsbeleid.

Maar nog eens, we stappen niet af van ons inburgeringsbeleid, met de verplichtingen die erbij horen. Ik wil vooral de kansen en de emancipatie benadrukken. Dit behoort tot de bevoegdheid van de minister die die portefeuille heeft. De oproep was ook niet direct gericht tot Vlaanderen of België, dus voel ik me ook niet direct aangesproken.

Dit is iets anders dan de problematiek van de namen indertijd. De Marokkaanse ambassade wou namen zonder moslimconnotatie niet erkennen. Eenvoudige Vlaamse namen konden niet. We onderhandelen daarover nog altijd met de ambassade. Toen heb ik wel duidelijk kamp gekozen en een positie ingenomen. Maar in deze situatie vind ik dat nog niet nodig.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Mijnheer de minister, ik ken uw intentieverklaringen. Ze zijn interessant en u herhaalt ze, maar het doet in deze problematiek weinig ter zake. Want u moet die intentieverklaringen niet afleggen ter attentie van mijn persoon, maar wel ten aanzien van de betrokken overheden, in dit geval de Marokkaanse overheid.

Zij zijn het die bij monde van hun minister verantwoordelijk voor Marokkanen in het buitenland, zeggen dat die Marokkanen in het buitenland de 17e regio zijn, dat ze de taal en de cultuur van Marokko trouw moeten blijven, dat ze de dubbele nationaliteit niet mogen opgeven, die weigeren toe te geven op het principe dat eerst de Marokkaanse overheid zijn goedkeuring moet verlenen vooraleer iemand kan verzaken aan zijn oorspronkelijke Marokkaanse nationaliteit.

Die intenties hier uiten is heel interessant voor de schaarse aanwezigen in deze commissie, maar het brengt ons geen stap verder met dit probleem. Nochtans wordt het allemaal zeer concreet, men spreekt over 120.000 jongeren in Europa alleen al. Wij zijn na Spanje met 500.000 Marokkanen, Italië met 350.000, het derde land met de meeste Europese Marokkanen op ons grondgebied. Wij zijn dus een land dat in aanmerking komt voor het beleid dat ze gaan voeren tussen nu en 2012.

Het plan is ontvouwd in de tweede week van februari in Marokko. De verantwoordelijke minister heeft zich uitgesproken. Wellicht krijgt ons land een derde cultureel centrum. Voor Europa zijn er 540 leraars voorbehouden.

Enig concreet initiatief dringt zich toch op. Ik zou dus willen aandringen dat u de Marokkaanse ambassadeur heel stellig zegt dat wij niet gediend zijn met de initia-

tieven die de Marokkaanse overheid plant en dat wij van mening zijn dat die dubbele nationaliteitskwes- tie ervoor zorgt dat de inburgering van deze groep mensen bemoeilijkt wordt. Want zolang iemand over twee nationaliteiten beschikt – de Belgische en de Marokkaanse – blijft het moeilijk om concreet prioriteiten te stellen en duidelijk te kunnen bepalen bij welke cultuur of gemeenschap de loyaliteit ligt.

Het beleid van de Marokkaanse overheid is er op gericht om die band zo lang mogelijk intact te houden om de redenen die ik al heb gezegd. Zolang de dubbele nationaliteit niet kan worden afgeschaft, omdat het land van herkomst die halsstarrig probeert te behouden, kan ook de band met het land van herkomst nauwelijks worden doorgesneden. Er mag een minimale band zijn, maar die band behoort tot het verleden. Men wil hier zijn toekomst uitbouwen en niet ginder.

Daarom verdient het beleid van de Marokkaanse overheid, dat nu heel concreet wordt, een afwijzing van u. Iets meer daadkracht tegenover de Marokkaanse overheid zou zeker op zijn plaats zijn.

Want het zal natuurlijk wel paniek worden wanneer het gerealiseerd wordt wat men nu wil. Wanneer de eerste 500 schoolkinderen van Vlaams-Marokkaanse origine zullen vertrekken om op vakantie te gaan in Marokko en om kennis te maken met de cultuur, wanneer de eerste 5000 jongeren les zullen krijgen via de nieuwe culturele centra, dan zal het oranje knipperlicht gaan branden en dan zult u allerlei moeilijke vragen, niet alleen hier maar ook in de plenaire zitting, krijgen. Men zal u dan vragen waarom u niets hebt gedaan toen het beleid werd aangekondigd. Ik ben uw adviseur niet, daar hebt u andere mensen voor die veel verstandiger zijn dan ik, maar ik zou u toch willen waarschuwen dat zulke culturele centra en zulke initiatieven niet gepast zijn.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister, u moet mij natuurlijk niet overtuigen van onze waarden en normen, van ons goed integratie- en inburgeringsbeleid. Ik weet al langer dan vandaag dat we de juiste weg volgen. Toch vind ik die oproep onrustwekkend. Wat gebeurt er als die oproep hier wordt gelanceerd? We moeten dan toch reageren. Een verwittigd man is er twee waard. Het is beter proactief te reageren.

Het is geenszins onze bedoeling de persoonlijke vrijheid van Marokkanen of Turken in België te beknotten, noch op het vlak van religie, noch op het vlak van hun overtuiging, noch op het vlak van hun taal en gebruiken. Ik heb het dan wel over de privéomgeving. Als het gaat over het openbare leven, heb ik er wel problemen mee. Dan moeten ze inderdaad onze waarden, onze taal, onze normen hanteren. Met wat ze thuis doen, heb ik geen zaken.

Mijnheer Dewinter, ik zou niet overdrijven. Ik heb er geen probleem mee als ze in de zonet geschetste context hun cultuur en taal beleven.

Mijnheer de minister, als er een oproep is om de integratie af te wijzen, dan is er een groot probleem. Ik zou die oproep niet onderschatten. Ik stel voor dat u een gesprek aanknoopt met de vertegenwoordigers van de verschillende bevolkingsgroepen en met de vertegenwoordigers van Marokko en Turkije om te weten wat de echte bedoelingen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, ik zou een en ander willen plaatsen in een breder kader. Het is niet mijn bedoeling om het probleem te minimaliseren.

Toch wil ik erop wijzen dat we in een geglobaliseerde wereld leven. Ik ken een Vlaming die in het zuiden van Frankrijk woont en werkt. Zijn vrouw is daar met een Nederlandstalig schooltje gestart. Dat schooltje wordt gefinancierd door de Nederlandse overheid. De Nederlandse overheid financiert overal ter wereld scholen om ervoor te zorgen dat de band met cultuur blijft bestaan.

Bij ons is er het netwerk 'Vlamingen in de wereld'. Lang geleden is een deel van mijn familie uitgeweken naar Canada. Daar bestaat een cultureel centrum waar Vlamingen nog altijd samenkomen. Ze hebben hun eigen Nederlandstalige gazet.

Moeten we dat zien als een bedreiging? Ik denk van niet. We moeten niet alles zien als een bedreiging van onze waarden, onze normen, onze cultuur. Mijn waarden en normen verschillen nogal eens met die van de heer Dewinter. Nochtans spreken we beiden Antwerps. God behoede me voor die culturele eenheidsworst. Er moet diversiteit zijn, anders raken we verzeild in toestanden zoals in Gent, waar West-Vlamingen niet meer thuis zijn.

We leven in de eenentwintigste eeuw, in een geglobaliseerde wereld, waar bevolkingsgroepen op zoek zijn naar hun eigen identiteit op een andere plek op deze aardbol.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Uit de oproep heb ik nergens kunnen opmaken dat men zich afzet tegen de integratie of tegen de inburgering in het land waar men zijn toekomst uitbouwt. Ik wil die zaak nog eens opnieuw bekijken. We zetten in op integratie en inburgering.

Ik heb vandaag geen indicaties als zou de toestand alarmerend zijn. Ik heb al meermaals contacten gehad met de Turkse ambassadeur. Hij roept de mensen telkens op zich in te burgeren, het beleid van de minister te volgen.

Ook zij hebben een ministerie bevoegd voor Turken in het buitenland. Ik denk zelfs dat er in Italië nog een dergelijk ministerie bestaat. Spanje heeft dat ministerie ondertussen opgeheven.

Het klopt niet dat men zich zou afzetten tegen integratie, tegen inburgering in Vlaanderen of in België. De Turkse ambassadeur roept in het Nederlands op zich te integreren. Hij zegt tegen de mensen met een Turkse stamboom dat hun toekomst in Vlaanderen, in België ligt.

Ik wil hiermee een tegenstem geven in een toch wel verkrampt debat.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Dewinter werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het Minderhedenrapport van januari 2008

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, om een aantal redenen stel ik pas nu deze vraag, die al een tijdje hangende is. Een deel ervan werd al beantwoord tijdens de interpellatie, die eigenlijk later was ingediend. Ik stel de vraag toch, omdat toch wel blijkt dat het Minderhedenforum zijn verantwoordelijkheid heeft opgenomen.

Het Minderhedenforum is het forum waarin zeventien ledenfederaties van maar liefst 800 verenigingen van etnisch-culturele minderheden zetelen. Een jaar voor het einde van deze legislatuur heeft het een stand van zaken opgemaakt over de uitvoering van de beleidsnota.

Mijnheer de minister, het rapport is vrij genuanceerd. Er wordt erkend dat deze regering vooral op het vlak van de inburgering heel wat inspanningen heeft geleverd en dat er heel wat geïnvesteerd is. De jongste tijd zijn er wel heel wat problemen met de overreglementering, met de eindeloze paperasserij waarmee iemand moet bewijzen dat hij of zij Nederlands kent. Dat debat wil ik hier niet opnieuw voeren. Ik wil enkel aangeven dat het Minderhedenforum het probleem opnieuw op

tafel legt. Het is trouwens niet enkel een probleem voor de nieuwkomers: ook autochtonen moeten een bewijs van de kennis van het Nederlands kunnen voorleggen als ze een sociale woning willen betrekken.

Het forum vroeg zich af wat de stand van zaken was van het nieuwe minderhedendecreet. Ook daarover hebben we het al gehad tijdens de interpellatie.

Mijnheer de minister, hoe staat het met de opmaak van het geactualiseerd strategisch plan 'Minderhedenbeleid'? Eind 2007 had de Vlaamse Regering nog altijd geen gezamenlijk actieplan klaar inzake diversiteit en minderheden. Het was wel aangekondigd. Wat zijn de problemen? Wanneer is het plan klaar? Wordt het onderzocht opgesteld?

Een volgende vraag gaat over de integratiekaart, die zowat de graadmeter moet zijn om na te gaan in welke mate de maatschappelijke situatie van etnisch-culturele minderheden kan worden opgevolgd en verbeterd. In de beleidsbrief 2006 en 2007 was ze aangekondigd. Wat is de stand van zaken?

Een van de voornemens in de beleidsbrief was de allochtone Vlamingen en hun verenigingen beter te betrekken bij het beleid. Wat dat betreft, moeten we kijken naar wat de vrouwenbeweging destijds heeft bekomen. Er moet een gegarandeerde vertegenwoordiging van allochtonen komen in een aantal adviesorganen. Ik denk aan het domein Onderwijs, Werk enzovoort. Wat is de stand van zaken?

Daarnet hebben we het debat gevoerd over waarden en normen. Destijds hebt u een commissie van wijzen aangesteld, die een rapport heeft opgesteld, dat we hier hebben besproken. Wat is daarmee gebeurd?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik ga eerst in op de opmaak van een geactualiseerd strategisch plan minderhedenbeleid. In 2005 heb ik de Interdepartementale Commissie Etnisch-Culturele Minderheden (ICEM) opdracht gegeven het strategisch plan 2004-2010 te actualiseren. In 2007 heeft ICEM een voorstel van geactualiseerd plan bezorgd aan mijn kabinet. Dit plan werd niet voor goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd, maar wordt mee gebruikt als input voor de aanpassing van het Minderhedendecreet.

Ik ben de initiatiefnemer voor de opmaak van een integratiekaart. Dit had al jaren geleden gecreëerd moeten worden. Op 15 december 2006 heeft de Vlaamse Regering 13 beheersovereenkomsten voor de steunpunten beleidsrelevant onderzoek 2007-2011 goedgekeurd. Het Steunpunt Gelijkekansenbeleid is er een van, en het werd gefinancierd door zowel mezelf als minister Van

Brempt. De opdracht aan het Steunpunt Gelijkekansenbeleid omvat onder meer het uitwerken van een integratiekaart. Deze kaart moet toelaten de mate van integratie van allochtonen in de Vlaamse samenleving in kaart te brengen en op te volgen. Hierdoor zullen we een beter inzicht krijgen in de wijze waarop en de snelheid waarmee de verschillende groepen allochtonen integreren in de Vlaamse samenleving. Deze integratiekaart kan ook worden gebruikt als instrument om de resultaten en impact van het integratiebeleid in de verschillende beleidsdomeinen te onderzoeken. De ontwikkeling van de integratiekaart wordt van nabij opgevolgd door een klankbordgroep. Onder andere de coördinator van het Minderhedenforum maakt deel uit van deze klankbordgroep.

De werkzaamheden van het steunpunt lopen tot in 2011. De eerste resultaten van de integratiekaart worden begin 2009 verwacht. De overkoepelende integratiekaart op Vlaams niveau valt uiteen in twee grote stukken. Er is ten eerste de surveyintegratie waarbij we aan de hand van een grootschalig onderzoek in Gent, Antwerpen en Genk een zicht trachten te krijgen op de sociaal-culturele integratie van mensen van allochtone herkomst. Via in totaal 1200 interviews peilen we zowel bij mensen van autochtone als allochtone herkomst naar hun subjectieve beleving van het samenleven in diversiteit. Het tweede stuk is het onderdeel integratiemonitor. Dit zal focussen op de structurele integratie via de studie van gegevens uit diverse registratiesystemen. Zo krijgen we zicht op bijvoorbeeld de relatieve evolutie van de arbeidsmarktparticipatie van de doelgroep, op de wijze waarop en de mate waarin mensen van vreemde herkomst voorkomen in de verschillende takken van de sociale zekerheid.

Naast de integratiekaart die vooral de monitoring op Vlaams niveau mogelijk zal maken, ben ik van plan een lokale diversiteitsmonitor te laten ontwikkelen. Daarbij zal het accent liggen op het lokale bestuursniveau. De lokale besturen zijn immers een cruciale partner voor Vlaanderen om het diversiteitsbeleid te laten slagen. De monitor moet objectieveerbare metingen toelaten via een set van lokale diversiteitsindicatoren. Zo kan gezorgd worden voor een betere ondersteuning van de lokale besturen bij de ontwikkeling en uitvoering van hun diversiteitsbeleid. Om deze set van lokale diversiteitsindicatoren te ontwikkelen, zal op korte termijn een onderzoeksopdracht worden uitbesteed. Het onderzoek met betrekking tot de lokale diversiteitsmonitor zou in 2009 tot een ontwerp van diversiteitsmonitor moeten leiden.

Belangrijker dan het onmiddellijke resultaat vind ik dat met deze instrumenten eindelijk de maatschappelijke positie van allochtonen systematisch door de jaren heen zal kunnen worden opgevolgd en het Vlaamse en lokale beleid zal kunnen worden geëvalueerd.

U had nog een vraag over hoe allochtone Vlamingen en hun verenigingen beter bij het beleid kunnen worden betrokken. Op Vlaams niveau is het Minderhedenforum een belangrijke partner voor het diversiteits- en inburgeringsbeleid en erkend als officieel inspraakorgaan. Het forum fungeert als kanaal van informatie en participatie vanuit en naar de doelgroepen. Het forum ontving daarvoor het afgelopen jaar op basis van het Minderheden-decreet van 28 april 1998 een subsidiebedrag van 300.658 euro voor vijf voltijds equivalenten.

Mevrouw Vogels, u haalt aan dat in de adviesraden voor de beleidsdomeinen Wonen en Bestuurszaken geen vertegenwoordigers van het allochtone middenveld zijn opgenomen. In het decreet van 28 april 2006 houdende de oprichting van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken werden in hoofdstuk III de bepalingen over het lidmaatschap vastgelegd. Daarin werd vastgelegd dat de raad wordt samengesteld uit tien onafhankelijke deskundigen en uit vier vertegenwoordigers van de lokale en provinciale besturen. Deze laatsten worden aangeduid door de Vereniging van de Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van de Vlaamse Provincies. De tien onafhankelijke deskundigen werden aangeduid door de Vlaamse Regering na een openbare oproep tot kandidaatstelling die werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 21 december 2006. Er dienden 29 personen een kandidatuur in voor het mandaat van onafhankelijk deskundig lid van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken. Van het Vlaams Minderhedenforum werden geen kandidaturen ontvangen.

De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken zal adviseren over een brede waaier aan beleidsmateries: personeels- en organisatieontwikkeling, ICT, e-government, wetsmatiging, facilitaire dienstverlening en vastgoedbeheer, binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgeringsbeleid. Het is belangrijk dat deze materies zoveel mogelijk worden teruggevonden in de competenties van de verschillende leden. In de huidige samenstelling wordt dit voor het inburgerings- en diversiteitsbeleid gerealiseerd met de benoeming van mevrouw Sharmila Rambaran als expert. Zij is het diensthoofd van het Provinciaal Integratiecentrum van Limburg.

Het Minderhedenforum heeft zich, naast negentien andere organisaties van het maatschappelijk middenveld, kandidaat gesteld voor de Vlaamse Woonraad. Die bestaat uit 20 leden waarvan twaalf vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, met daarnaast vijf onafhankelijke deskundigen, twee vertegenwoordigers van de gemeenten en één vertegenwoordiger van de provincies. Bij Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 werden de voorzitter, de leden en hun plaatsvervangers van de Vlaamse Woonraad aangewezen. Wat betreft de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld wordt vooral gefocust op socialewoonorganisaties en socialekredietverstrekkers, met uitzondering

van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen. Er wordt ook gefocust op representatieve organisaties die zijn opgericht op particulier initiatief en zonder winstoogmerk, met zetel in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, die als sociale organisatie of beweging of als erkende beroepsvereniging de maatschappelijke voorzieningen of de algemene en specifieke belangen van hun leden inzake wonen ter harte nemen.

Als wordt gekeken naar de middenveldorganisaties die zetelen in de Vlaamse Woonraad, dan is het duidelijk dat deze organisaties meer aan de focus van de Vlaamse Wooncode beantwoorden dan het Minderhedenforum. Het gaat met name over de Vlaamse Erkende Maatschappijen, de Bouwunie, de Gezinsbond en de Armoedevertegenwoordiging. Ik heb er zelf voor geijverd om mensen die namens armen het woord voeren, op te nemen. Daar is betaalbare en kwalitatieve huisvesting vaak het grote probleem. Het gaat ook over de Nationale Architectenvereniging, het Algemeen Eigenaarsyndicaat, de Vlaamse Vereniging van Huisvestingsmaatschappijen, de Beroepsvereniging van de Vastgoedsector, het Vlaams Overleg Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, het Vlaams Overleg Bewonersbelangen en VIVAS (Vereniging Inwoners Van Sociale woningen). Dat laatste is een van mijn troetelkinderen. Ze zijn dus eigenlijk de stem van diegenen die lokaal aan bewonersparticipatie doen.

Wat betreft meer aandacht voor waarden en normen, heeft uitgeverij Van In de opdracht gekregen om een uniform handboek Maatschappelijke Oriëntatie (MO) te ontwikkelen. Dit uniform handboek is niet enkel een handboek, maar omvat een totaal methode MO. Dat wil zeggen: een handboek, begeleidende documenten voor docenten, audiovisueel materiaal, testinstrumenten enzovoort. Het eindverslag van de commissie 'ter invulling van de cursus maatschappelijke oriëntatie' vormt een van de documenten op basis waarvan de methodiek MO ontwikkeld wordt.

In het aanbod MO zal ons waarden- en normensysteem uitdrukkelijk aan bod komen. Daar het vernieuwde aanbod MO nog volop in ontwikkeling is, kan ik op dit ogenblik geen concrete voorbeelden geven van de vertaalslag van het eindverslag van de Commissie van Wijzen naar het aanbod MO. De komende weken zal ik de beschrijving van het doelenkader van de methode MO ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Regering. De totale methode wordt opgeleverd in april dit jaar.

Ik ga ermee akkoord dat aandacht voor waarden en normen geen eenrichtingsverkeer is en dat dit voor de hele samenleving geldt. In tegenstelling tot de nieuwe oudkomers die een inburgeringstraject volgen en als onderdeel van dat traject vertrouwd kunnen worden gemaakt met onze waarden en normen, speelt onder-

wijs een sleutelrol in dit proces voor de ‘oude Vlamingen’. Het doordringen en blijven doordringen van een hele samenleving van gemeenschappelijke waarden en normen is een gemeenschappelijk project van alle overheden, alle verkozenen, alle maatschappelijke voorzieningen, het middenveld en de burgers zelf. Via de projecten ‘managers van diversiteit’ en via de werking van de diversiteitssector, waar de aandacht voor onze waarden en normen mee opgenomen is in de convenants, probeer ik hier als minister van Inburgering mijn steentje toe bij te dragen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over flexibele inburgeringstrajecten

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister, het uitvoeringsbesluit van 15 december 2006 bij het Inburgeringsdecreet bepaalt dat verplichte inburgeraars, nieuwkomers of erkende vluchtelingen recht hebben op een flexibel traject als ze beroepsmatig werkzaam zijn of zullen worden. De flexibele trajecten moeten de mogelijkheid bieden om een job te combineren met het volgen van een inburgeringstraject.

De flexibilisering betreft de termijn van aanmelding bij het onthaalbureau, de duur van het traject, de regelmatige deelname en laat toe een NT2-opleiding of Maatschappelijke Oriëntatie (MO) bij andere reguliere voorzieningen te volgen. U stelde in de commissie van 29 maart 2007 dat er voor die doelgroep veertien specifieke modellen van contract werden opgemaakt. Ruim een jaar na het besluit kan het zinvol zijn die trajectwerking te evalueren.

Mijnheer de minister, kunt u meedelen hoeveel mensen ondertussen gebruik hebben gemaakt van een dergelijk traject? Er is sprake van veertien verschillende modellen. Welke trajecten werden het meest gebruikt? Waarom?

Het doel van deze flexibele trajecten bestaat erin uitval uit het inburgeringstraject tegen te gaan. Slaagt men in de opzet? Ziet u bijkomende drempels en is er nood aan bijsturing of nieuwe modellen?

In voormelde commissievergadering beloofde u te zullen nagaan hoe dit verder zou worden gepromoot. Wat is ter zake gebeurd? Zijn deze trajecten voldoende gekend? Worden die bijvoorbeeld aan elke inburgeraar voorgesteld, of gebeurt dat op individuele basis? Acht u het

nodig deze mogelijkheden verder te stimuleren? Hoe wilt u dat doen?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Voor alle duidelijkheid, er zijn geen veertien verschillende modellen van inburgeringscontracten. Er zijn wel vijftien verschillende documenten die de onthaalbureaus gebruiken en die sinds januari 2008 ook ter beschikking worden gesteld via de Kruispuntbank Inburgering (KBI). Die documenten zijn via ministerieel besluit bekrachtigd en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 6 april 2007.

De modellen van documenten zijn om te beginnen drie attesten: het attest van aanmelding, van inburgering en van vrijstelling van de inburgeringsplicht. Het is echt wel nodig om daar aparte attesten voor te hebben. Verder zijn er zes types van inburgeringscontracten: een typecontract voor de rechthebbende inburgeraars, één voor de verplichte inburgeraars, één voor de flexibele trajecten en drie modellen van contracten om de overgang van het oorspronkelijke Inburgeringsdecreet naar het huidige decreet ordentelijk te regelen. Dat lijkt me eveneens logisch. Bij de inburgeringscontracten horen zes types van addenda.

Over het exacte aantal inburgeraars dat in 2007 gebruik heeft gemaakt van het model ‘inburgeringscontract voor nieuwkomer of erkende vluchteling die onder inburgeringsplicht valt en recht heeft op een flexibel traject’ beschik ik niet. De aangepaste versie van het cliëntvolgsysteem met mogelijkheid voor registratie van de verschillende modellen, is maar operationeel sinds 7 januari 2008. Het geheel loopt al sinds juli vorig jaar. U begrijpt dat voor zo’n ingrijpende beleidswijziging vooraf een grondige analyse moet worden gemaakt met voldoende tijd voor ontwikkeling, implementatie en toetsing van het cliëntvolgsysteem. De onthaalbureaus hebben deze modellen wel gebruikt in de praktijk, maar het gebruik ervan kon nog niet geregistreerd worden in de KBI. Omdat die informatie vanaf januari 2008 ingevoerd wordt in de KBI, zullen de eerste jaarcijfers over de flexibele trajecten begin 2009 beschikbaar zijn.

Van 1792 inburgeraars die in de eerste helft van 2007 een inburgeringscontract hebben gesloten, kennen we – via de KBI – wel de relatie tussen werk en uitval in de cursus MO. Het gaat om 1558 inburgeraars die niet werken en 234 inburgeraars die wel werken. Van zowel de werkenden als de niet-werkenden weten we dat 5 procent afhaakte tijdens de cursus MO. In 2006 bedroeg de verhouding geregistreerde afhakers in maatschappelijke oriëntatie bij niet-werkenden 9 procent en bij werkenden 15 procent. Deze voorlopige cijfergegevens geven aan dat ik in mijn opzet geslaagd ben om het aantal werkende inburgeraars die afhaken, te laten

dalen. Nader onderzoek is nodig, maar volgens deze eerste voorlopige cijfers zie ik geen reden om bij te sturen of nieuwe modellen te ontwikkelen.

Het vermelden van de mogelijkheid tot flexibele trajecten voor verplichte inburgeraars wordt tijdens de intake op het onthaalbureau op individuele – persoonlijke – basis meegegeeld door de trajectbegeleider. Deze werkwijze lijkt me voldoende en correct. Ik plan dus niet om dit op een andere wijze te promoten.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijn vraag kwam wellicht te vroeg, mijnheer de minister. Het was een kluwen aan documenten en modellen, vandaar mijn verkeerde interpretatie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het succes van de renovatiepremie en de verhouding met de verbeterings- en aanpassingspremie

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Op 26 maart 2007 startte de renovatiepremie. Ik vermoed dat we allemaal tevreden zijn dat we een jaar verder zijn. We weten nu dat het een zinvolle keuze was. Ik ben benieuwd naar de concrete cijfers over de aanvragen en de besteding. De redenen van indiening van een dossier zijn zeer divers.

Batibouw staat in het teken van duurzaam wonen. Ik vernam vanmiddag tijdens een andere vergadering in verband met duurzaamheid dat er heel veel premies bestaan. De renovatiepremie is gekend. Er zijn verder energiepremies en nog veel andere soorten, en dan spreek ik nog niet over de lokale en provinciale. Ik hoop dat de mensen die eraan beginnen die allemaal aanvragen. Maar we moeten ons eens afvragen of we niet tot één premie op Vlaams niveau kunnen komen. Dat staat natuurlijk een beetje haaks op onze overtuiging over de autonomie van de bestuursniveaus.

In 2007 werd er 50 miljoen euro gepland, en dat bedrag staat nu opnieuw in de begroting 2008. Dat bewijst dat het ons menens was.

Er is een verschil met de vijf andere premies. Minister Crevits heeft een isolatiepremie ter beschikking, maar die kan men alleen bekomen door te werken met geregistreerde aannemers. We hebben daar intern nogal wat

discussie over gehad. In onze provincie zijn we gestart vanuit de arbeidersbeweging om gezamenlijke aankopen te doen, maar we voeren de werken wel zelf uit. Dat is een groot succes. We proberen de mensen daarin te begeleiden. Ik kan me inbeelden dat u ook wel wat tegenkantingen hebt gekregen vanuit de bouwsector. Het benieuwt me in welke mate mensen die de premie hebben aangevraagd, effectief zelf de werken uitvoeren.

Mijnheer de minister, ik weet niet of u vandaag in staat bent om volledig toelichting te geven bij de vijf verschillende vragen. Hoeveel aanvragen zijn er ingediend in 2007? Hoeveel zijn er effectief van uitbetaald tot nu toe? Kunt u een overzicht geven van de aard van de werken waarvoor de renovatiepremie hoofdzakelijk werd aangevraagd en toegekend? Welke conclusies trekt u daar persoonlijk uit? Moet de lijst van de te betoelagen werken aangepast of uitgebreid worden? Misschien is het daar nog te vroeg voor, maar ik had graag uw mening daarover. Welke stappen zou u persoonlijk overwegen?

Wat is het aandeel van facturen van aannemers enerzijds en van louter aankoopfacturen anderzijds? De Bouwunie vreesde bij de invoering van de premie voor subsidiëring van zwartwerk. Kunt u uit de voorgaande cijfers ter zake conclusies trekken, en indien ja, welke? Hoe schat u in het kader van deze premie op dit ogenblik het risico op betoelaging van zwartwerk in? Heeft het succes van de renovatiepremie een structurele impact gehad op de aanvragen voor VAP-premies?

Gisterenavond heb ik nog een toelichting gegeven over de verschillende premies. Het viel me opnieuw op hoe divers ze zijn: voor de ene premie moet de woning 25 jaar oud zijn en voor de andere 20 jaar. Vorig jaar hebben we gezegd dat we de voorwaarden zouden evalueren en nagaan op welke manier de premies op termijn in elkaar kunnen worden geschoven. Als je in aanmerking komt voor een renovatiepremie, ga je immers geen VAP-premie aanvragen. Het gaat dan over vaste bedragen, en de bedragen zijn ook veel kleiner.

Mijnheer de minister, hoeveel aanvragen voor een VAP-premie werden er in 2007 ingediend en toegekend? Is er een daling ten opzichte van 2006? Is het niet zinvol de VAP-premie te integreren in de renovatiepremie waardoor een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging kan worden gerealiseerd? Als dat niet het geval is, wat is daar dan de reden voor? Welke stappen zou u daarvoor kunnen ondernemen? Naar aanleiding van een vraag van mevrouw Schauvliege hebben we het erover gehad dat de administratie ook onder druk staat. U hebt wel een inspanning gedaan voor extra personeel, maar het andere werk gaat ook gewoon door voor het personeel.

De voorzitter: Ik heb nog een opmerking die de minister me ook terecht heeft gemaakt. Mevrouw Heeren, ik

ben een coulant voorzitter, maar de meerderheid van uw vragen betreft het opvragen van statistisch materiaal. Mocht ik een strenge voorzitter zijn geweest, had ik deze vraag onmiddellijk laten omzetten in een schriftelijke vraag. Voor statistische informatie kan men zich richten tot de administratie en eventueel ook tot de minister. Hij zal dat schriftelijk perfect beantwoorden.

Ik heb uw vraag wel toegelaten omdat u er één politiek stukje aan breit, u bent natuurlijk slim genoeg wat dat betreft. U vraagt naar de politieke conclusies uit het statistisch materiaal dat u zult krijgen. Laat ons het spel in de toekomst eerlijk spelen: als u statistisch materiaal wenst, wend u dan tot de bevoegde administratie die u alle informatie zal geven, of wend u tot de minister bij middel van een schriftelijke vraag.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik wilde het gesprek hebben met de minister omdat ik dacht dat er na één jaar een evaluatie kan zijn. Ik ga ervan uit dat de minister maar iets kan zeggen op basis van zijn eigen gegevens. Met statistische gegevens kan je dan eens een persmededeling maken, maar mij interesseert vooral hoe de minister het interpreteert en of hij mogelijkheden ziet, zelfs deze legislatuur nog, om een aantal zaken in elkaar te integreren. Mijnheer de voorzitter, ik dank u alvast.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mevrouw Heeren, u bent ten minste iemand die uw vragen ook effectief stelt.

Wat we deze legislatuur vaststellen, vind ik deplorabel. Ik kom graag naar het parlement en maak nooit een protest tegen welke vraag dan ook, maar vandaag bijvoorbeeld komen de twee volgende vragen niet aan bod. De heer Decaluwe heeft zich verontschuldigd, en de laatste vraag is uitgesteld. Ik bereid mijn antwoorden op die vragen steeds voor, maar telkens vallen er twee of zelfs drie vragen weg. Die komen later terug, maar ik moet dat weer opnieuw voorbereiden.

In 1995, toen we samen in het parlement zijn begonnen, was het ondenkbaar dat er twee of drie vragen zouden wegvallen. Vanaf het ogenblik dat er meer dan vijf vragen op de agenda staan, sneuvelen er telkens vragen. Als ik de antwoorden op de vragen voorbereid, weet ik dat ik deels aan het investeren ben in de nabije toekomst. Een mens wordt er niet dommer van, maar in mijn functie heb je niet veel tijd op overschot. Ik vind het ook belangrijk de antwoorden voor te bereiden. Als ik als minister puur op automatische piloot zou antwoorden, wordt de vergadering een doods verhaal en heeft niemand er wat aan.

Ik kom tot uw vragen. In 2007 werden er 16.169 aanvragen voor een renovatiepremie ingediend. De administratie had het aantal aanvragen vooraf op 12.000 inge-

schat. Ten opzichte van deze oorspronkelijke verwachting is het succes dus veel groter gebleken. Van de ingediende dossiers werden er inmiddels 7.351 effectief uitbetaald.

Het is momenteel nog niet mogelijk een overzicht te geven van de aard der werken waarvoor deze tegemoetkoming werd aangevraagd. Zoals eerder al vermeld in mijn antwoord op diverse parlementaire vragen, is er midden 2008 in een grondige evaluatie van het stelsel binnen de Vlaamse Regering voorzien. Hierbij is zowel een analyse van de aard van de werken als een analyse van de aard van de facturen, al dan niet van aannemers, gepland. Het Agentschap Wonen-Vlaanderen heeft voor deze evaluatie een specifieke databank geïnstalleerd en is pas gestart met de bevraging van deze databank. Het is dus te vroeg om nu al beleidsconclusies te formuleren.

Het succes van de renovatiepremie heeft een impact gehad op het aantal aanvragen voor de verbeterings- en aanpassingspremie. Dat effect was ook ingeschat bij de lancering van de renovatiepremie in maart 2007. Het aantal aanvragen is in het stelsel van de VAP-premie, dat in 2006 was gestegen tot ongeveer 16.000 dossiers als gevolg van de verhoging van de inkomensgrens, opnieuw gedaald tot op het niveau van 2005. Er werden in 2007 13.105 aanvragen ingediend om de VAP-premie te verkrijgen. Er werden in hetzelfde jaar 10.013 VAP-premies toegekend.

Zowel de VAP-premie als de renovatiepremie hebben als algemene doelstelling het verbeteren van de kwaliteit van de woning. Mochten ze ook dezelfde doelgroep hebben, dan zou een integratie inderdaad logisch zijn. Dit is echter niet het geval. De specifieke finaliteit en de doelgroep waarop de verschillende premies zijn gericht, zijn verschillend. De heer Dehaene, die erg met de VAP bezig is, benadrukt dat ook altijd heel sterk. De VAP richt zich op huishoudens met lagere inkomens, die wonen in een bescheiden woning, namelijk met een niet-geïndexeerd KI van maximum 1200 euro, en die daar kleinere werken aan uitvoeren om het comfortpeil op te trekken en de installaties te vernieuwen. Dat blijkt ook uit de minimale vereiste investering van 1200 euro. De maximale inkomensgrens voor deze premies ligt op 25.660 euro, te verhogen met 1340 euro per persoon ten laste.

De aanpassingspremie is daarenboven specifiek gericht op het aanpassen van de woning voor ouderen. Zowel de verbeterings- als de aanpassingspremie kunnen bovendien ook aangevraagd worden door huurders van een privéhuurwoning.

De renovatiepremie daarentegen richt zich op eigenaars die in staat zijn grote investeringen te doen om hun woning grondig te renoveren. De minimale investering

ligt op 10.000 euro. De inkomensgrens ligt dan ook een heel stuk hoger, met name maximaal 50.900 euro, te verhogen met 2860 euro per persoon ten laste.

Een integratie van beide stelsels, zonder verlies van de specifieke finaliteit, is dan ook niet evident. Zoals ik al heb aangegeven, voorzie ik in de loop van 2008 een evaluatie van het stelsel van de renovatiepremie. In het kader van deze evaluatie kunnen de voor- en nadelen van een integratie worden afgewogen en geplaatst worden tegenover het behoud van de eigen finaliteit en specificiteit van beide soorten premiestelsels.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de minister, ik stel voor dat, op het ogenblik dat u de evaluatie hebt, we die hier bespreken.

Het is misschien interessant om te weten welke inkomens een beroep doen op de renovatiepremie en dat te vergelijken met de aanpassingspremie. Het is mij nog altijd niet duidelijk of de doelgroep die vandaag de verbeteringspremie aanvraagt dat ook doet voor de renovatiepremie en of er overlappingen zijn. Het lijkt me interessant studiemateriaal om na te gaan welke doelgroepen we bereiken.

In welke mate is er overlapping – als dat detecteerbaar is in de Vlaamse databanken – met de gegevens van het departement Leefmilieu? Vraagt men dat gelijktijdig aan? In onze renovatiepremie zitten een aantal zaken die men ook bij Leefmilieu kan vragen. We willen allemaal goede Kyotonormen halen, maar er zijn zoveel premies dat de mensen eigenlijk niet meer weten welke premie ze moeten aanvragen.

We zien dat de tendens tot duurzaam wonen en energiezuinig wonen boomt, maar levenslang wonen intrigeert me. Er verscheen vandaag een studie van ING over de vergrijzing. Ik zeg al jaren dat dit op ons afkomt en we daarop moeten anticiperen.

Mijnheer de minister, u hebt het project goedgekeurd van Enter (het Vlaamse Expertisecentrum Toegankelijkheid). We werken er mee aan om dat dit jaar tot een goed resultaat te brengen, maar het zou bijvoorbeeld interessant zijn om na te gaan of mensen specifiek daarvoor de renovatiepremie aanvragen. In de toekomst moeten we misschien breder durven heroriënteren naar de grote moeilijkheden die op ons afkomen.

Minister Marino Keulen: Ik denk dat het een interessant verhaal is.

Zondag keek ik naar De zevende dag en ik ergerde me, want iemand van de Bond Beter Leefmilieu zei dat we nog nergens staan en nog grotere inspanningen moeten

doen. Ik denk dat men door het bos de bomen niet meer ziet. Er zijn op korte termijn heel veel inspanningen gedaan vanuit de overheid, op fiscaal vlak, maar ook onder de vorm van premies. Voor de mensen is het eigenlijk allemaal wat veel geworden.

Ik ga ook elk jaar naar Batibouw, maar men komt pas aan bod in de media als men iets nieuw aankondigt. Onze renovatiepremie werkt op de twee belangrijke componenten, levenslang wonen en zorgen dat men zo lang mogelijk in de vertrouwde omgeving kan blijven aan de ene kant, en duurzaam bouwen aan de andere kant. Maar dan krijg ik de reactie dat dat iets is van vorig jaar en men vraagt welke premie we dit jaar hebben.

We raken dus verstrikt in een opbod, net zoals voor het isolatiepeil. We moeten ambitieuzer zijn, maar het wordt ook een hol verhaal. Ik heb aan een debat deelgenomen waar een en ander werd gereduceerd tot fraseologie: de ene zei E-70, dan zei een andere dat het E-60 moet zijn en een derde had het over E-40. Dan rijst de vraag of men wel weet wat men zegt, want bij de meeste mensen is het nog altijd E-100. We moeten daar verder in gaan en ambitieus zijn, maar het wordt een hol verhaal, waarbij wordt afgeboden ten opzichte van elkaar. Zo is het ook met de premies en alle mogelijke stelsels. Mevrouw Heeren, op het vlak van functionaliteit en klantvriendelijkheid hebt u een punt dat we moeten bekijken bij de evaluatie.

Mevrouw Veerle Heeren: We hebben gelukkig twee heel goede websites: de eigen website van de premiezoeker en energiesparen¹. Het blijft voor veel mensen echter een kluwen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

---

¹ www1.premiezoeker.be en www.energiesparen.be

